

VLAAMSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

DE RAAD

ZITTING 2018-2019

Nr. 6

INTEGRAAL VERSLAG Vergadering van vrijdag 8 februari 2019

Ochtendvergadering

INHOUD

BERICHTEN VAN VERHINDERING

INTERPELLATIES (R.v.O., art. 61)3

van mevrouw Liesbet Dhaene tot de heer Guy Vanhengel, collegevoorzitter bevoegd voor Begroting, Onderwijs, Vorming en Studentenzaken, over de vierde taalbarometer en de dalende kennis van het Nederlands in Brussel

Sprekers: Liesbet Dhaene – Khadija Zamouri – Bruno De Lille – Hannelore Goeman – Dominiek Lootens-Stael – Paul Delva – Guy Vanhengel, collegevoorzitter

van mevrouw Liesbet Dhaene tot de heer Guy Vanhengel, collegevoorzitter bevoegd voor Begroting, Onderwijs, Vorming en Studentenzaken, betreffende de aangekondigde Nederlandstalige gemeentescholen in bepaalde Brusselse gemeenten

Sprekers: Liesbet Dhaene – Guy Vanhengel, collegevoorzitter

SAMENGEVOEGDE VRAGEN OM UITLEG (R.v.O., art. 59, 6.b)	21
- Vraag om uitleg van mevrouw Liesbet Dhaene aan de heer Guy Vanhengel, collegevoorzitter bevoegd voor Begroting, Onderwijs, Vorming en Studentenzaken, over het belangenconflict van de Cocof tegen het nieuwe inschrijvingsdecreet	
- Vraag om uitleg van de heer Dominiek Lootens-Stael aan de heer Guy Vanhengel, collegevoorzitter bevoegd voor Begroting, Onderwijs, Vorming en Studentenzaken, betreffende de gevolgen voor de Vlaams-Brusselse scholen van het belangenconflict van de Cocof rond het inschrijvingssysteem van het Nederlandstalig onderwijs	
<i>Sprekers: Liesbet Dhaene – Dominiek Lootens-Stael – Bruno De Lille – Jef Van Damme – Khadija Zamouri – Guy Vanhengel, collegevoorzitter</i>	
VRAGEN OM UITLEG (R.v.O., art. 59)	28
van mevrouw Khadija Zamouri aan mevrouw Bianca Debaets, collegelid bevoegd voor Welzijn, Gezondheid, Gezin en Gelijke Kansen, betreffende Nederlandstalige kindplaatsen in Brussel	
<i>Sprekers: Khadija Zamouri – Arnaud Verstraete – Bianca Debaets, collegelid</i>	
van de heer Paul Delva aan de heer Pascal Smet, collegelid bevoegd voor Cultuur, Sport, Jeugd en Stedelijk beleid, over het optimaliseren van het doelpubliek van de VGC	
<i>Sprekers: Paul Delva – Johan Van den Driessche – Annemie Maes – Pascal Smet, collegelid</i>	
BIJLAGEN	37
TREFWOORDENREGISTER	38

6de vergadering

Vergadering van vrijdag 8 februari 2019

OCHTENDVERGADERING

De vergadering wordt om 9.50 uur geopend.

Voorzitter: mevrouw Carla Dejonghe

BERICHTEN VAN VERHINDERING

De voorzitter: Mevrouw Cielkje Van Achter is verontschuldigd voor deze plenaire vergadering.

INTERPELLATIES (R.v.O., art. 61)

De vierde taalbarometer en de dalende kennis van het Nederlands in Brussel

Mevrouw Liesbet Dhaene (N-VA): Recent werd de 4de editie van de taalbarometer van professor Rudi Janssens van het Brussels Informatie-, Documentatie- en Onderzoekscentrum (BRIO) gepubliceerd. Dit onderzoek peilt naar het taalgebruik van de Brusselaars, hun kennis van verschillende talen en hun attitude ten aanzien van verschillende talen en taalgemeenschappen. Het is ook een belangrijke graadmeter van de positie van het Nederlands in de stad.

De brede conclusie over de positie van het Nederlands zou je als volgt kunnen samenvatten: enerzijds gebruiken steeds meer Brusselaars wel eens Nederlands in verschillende sociale situaties zoals in de winkel of in gesprekken met hun burens, maar anderzijds staan steeds minder Vlamingen er op om Nederlands te spreken. Zo schakelen 9 op de 10 Vlamingen over op Frans aan het loket in hun gemeente. Tegelijkertijd is het percentage Brusselaars dat het Nederlands goed beheerst, afgekalfd sinds 2001 van ongeveer 1/3de van de bevolking tot 16% vandaag. Sinds 2001 is er dus meer dan een halvering van de Brusselaars die het Nederlands goed beheersen.

Een van de factoren is demografisch. In 2000, toen het onderzoek voor de 1ste taalbarometer liep, telde Brussel nog ruwweg 950.000 inwoners. Ondertussen telt Brussel bijna 1,2 miljoen inwoners, een toename van 25%. Als men kijkt naar waar die bevolkingsgroei vandaan komt, moet men vaststellen dat de toename in belangrijke mate door migratie van buiten België komt. Dat verklaart waarom er tegenover 2001 bijvoorbeeld een verdubbeling is van het aantal Brusselaars, die noch het Nederlands noch het Frans noch het Engels spreken. Van 3 naar 7,6%.

Maar demografie verklaart niet alles. Een opvallende conclusie was zelfs dat nieuwkomers van buiten de EU sneller geneigd zijn om een cursus Nederlands te volgen, om op die manier hun positie op de arbeidsmarkt te versterken. Waar wringt het schoentje? De taalbarometer

zegt het zelf: “Het krimpende aantal Nederlandssprekenden komt vooral op het conto van de dalende groep Brusselaars die via het Franstalig onderwijs Nederlands leerden.”

De cijfers zijn opnieuw schandalig. In 2001 sprak 20% van de schoolverlaters uit het Franstalig Brussels onderwijs nog behoorlijk Nederlands. Op zich was dat al heel weinig, maar vandaag is dat cijfer onder de 8% gedoken. Hoewel het aandeel Brusselaars dat een goede kennis van het Nederlands verwerft via het Nederlandstalig onderwijs stijgt, wordt deze enorme inspanning tenietgedaan door de schabouwelijke en steeds slechter wordende prestaties van het Franstalig onderwijs. Dat is een drama voor de toekomst van de jonge Brusselaars, aangezien een basiskennis van het Nederlands nog altijd essentieel is voor succes van de Brusselaars op de arbeidsmarkt.

Er is uitgebreid op de taalbarometer gereageerd in de media. Zo worden er allerlei kritieken geformuleerd, vreemd genoeg aan het adres van de Vlaamse Gemeenschap, over wat men beter zou moeten of kunnen doen. Aan de andere kant wordt opnieuw geopperd om in te zetten op meertalig onderwijs en mogelijk zelfs een 3de net op te zetten, naast het Frans- en het Nederlandstalig onderwijs. Ik stel mij serieus de vraag of men hier wel de juiste richting opkijkt. Men zou kunnen stellen dat het meertalig onderwijs feitelijk al bestaat in Brussel: het Nederlandstalig onderwijs levert namelijk al vlot twee- en drietaligen af. Dat zou het Franstalig onderwijs op zich ook moeten kunnen, maar daar slaagt het volgens de cijfers momenteel niet in.

Er verscheen recentelijk heel veel in de media over het *pacte d'excellence* van de Franse Gemeenschap, de grote onderwijshervorming van het Franstalig onderwijs. Ik lees daar nergens voorstellen in die aan dat probleem zouden kunnen remediëren en die inzetten op de kennis van het Nederlands als tweede taal in het Franstalig onderwijs. Ook niet in het Franstalig onderwijs in Brussel.

Brussels minister-president Rudi Vervoort heeft zich begin 2018 uitgesproken voor een *pacte d'excellence bruxellois*, waarin bij de onderwijshervorming in het Franstalig onderwijs meer aandacht zou gaan naar specifieke Brusselse problemen. Hebt u weet van enige evoluties op dit vlak? Zal het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kunnen wegen op deze hervorming en wordt er vanuit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gepleit voor meer aandacht voor het taalonderwijs?

Voert de VGC of de Vlaamse Gemeenschap een ondersteunend beleid ten aanzien van de Franse Gemeenschap om hen te helpen hun taalonderwijs te verbeteren?

Hoe schat u de impact van het dalende niveau van het Nederlands in het Franstalig onderwijs op het Nederlandstalig onderwijs in?

Mevrouw Khadija Zamouri (Open Vld): De belangstelling voor de taalbarometer is groot. Dat toont aan dat we begaan zijn met het Nederlands in onze hoofdstad. Sommigen onder ons durven wel eens kort door de bocht te gaan bij het analyseren van de conclusies van de taalbarometer. De basisconclusie van het onderzoek mogen we niet uit het oog verliezen: het taalgebruik van de Brusselaars is er inderdaad in het algemeen op vooruitgegaan.

De tijd van een concurrerend model met het Frans ligt achter ons. De Brusselaars beseffen dat ze beter meer talen spreken dan een taal, en dat dit de samenleving ook sterker maakt. Het is in deze context dat men de positie van het Nederlands moet begrijpen.

Mevrouw Liesbet Dhaene haalt aan dat 30% van de mensen aangeeft dat ze bijvoorbeeld bij het winkelen het Nederlands gebruiken, terwijl 25% dat doet bij buurtcontacten. Maar 50% van de werkende Brusselaars geeft aan die taal ook in een werksituatie te gebruiken. De belangstelling voor de taallessen Nederlands is er ook enorm op vooruitgegaan: van 14.500 intakes in 2012 tot 18.308 in 2017. Het succes van het Nederlandstalig onderwijs is er ook. Sinds 2000 hebben wij een stijging van 11.000 leerlingen in het leerplichtonderwijs. Hoewel inburgering in 2017 in Brussel niet verplicht was, hebben we toch maar liefst 3.112 nieuwkomers die hebben gekozen voor een Nederlandstalig traject.

De algemene conclusie – en je moet dit samenlezen met andere bevindingen van de taalbarometer – is dat de groep Brusselaars die het Nederlands als thuistaal spreekt, verandert. Ze wordt jonger, zelfbewuster en internationaler. Dat is een zeer belangrijke conclusie. Sinds de 1ste taalbarometer was er in Brussel maar ook in het Brussels hoofdstedelijk gewest als *arrival city* een toename van 250.000 inwoners. Dit zijn mensen van buiten de EU, en dat zet natuurlijk ook het Nederlands onder druk. Dat is gewoon een feit. In de taalbarometer moeten we onderstrepen dat de belangstelling voor het Nederlands bij anderstalige Brusselaars uit de EU 13,7% bedraagt, terwijl de belangstelling voor het Nederlands van mensen buiten de EU 14,8% bedraagt en dus veel hoger is.

Veel nieuwkomers in Brussel beslissen na een tijdje om in de Rand of in Vlaanderen te gaan wonen. Na een tijd is het een investering als ze hier kennismaken met het Nederlands. Een taal groeit mee met de persoon. Daar kan ik persoonlijk over meespreken.

Het Huis van het Nederlands heeft in opdracht van Vlaams minister Sven Gatz dit najaar met Model NL het debat over het Nederlands in Brussel aangetrokken. De minister deelde tijdens het colloquium van 18 januari 2019 mee dat hij hiermee een open stadsforum rond het Nederlands wil opzetten. Het is aan de politiek om met concrete acties te komen.

Ik weet ook dat de legislatuur op zijn einde loopt, maar dat mag de politici niet tegenhouden om nu al na te denken over hoe we deze resultaten kunnen omzetten in beleidsacties.

Maak van meertaligheid een prioriteit door in het volgende Brusselse regeerakkoord een hoofdstuk te wijten aan het meertalige karakter van onze hoofdstad. Gewoon doen, zou ik zeggen.

De heer Bruno De Lille (Groen): De taalbarometer heeft sinds zijn ontstaan al heel veel stof doen opwaaien en zorgt ook voor heel verschillende interpretaties. Als je sommige krantenartikelen leest, kan je in het ene artikel een mening vinden en in een ander het volledig tegenovergestelde over dezelfde taalbarometer. Een aantal doemdenkers zegt dat er een achteruitgang is. Er zijn steeds minder mensen die perfect Nederlands spreken. Er zijn mensen die wat realistischer naar de zaak kijken en zeggen dat ze vaststellen dat het Nederlands steeds vaker gesproken wordt. Misschien is dat ook zo.

De heer Johan Van den Driessche (N-VA): Er staat niet in de taalbarometer dat je het Nederlands perfect hoeft te spreken.

Mevrouw Hannelore Goeman (sp.a): Neen, er staat ‘goed’ of ‘uitstekend’.

De heer Johan Van den Driessche (N-VA): Daar gaat het niet over. Je moet de zaken correct citeren. Dat is intellectueel eerlijk.

De heer Bruno De Lille (Groen): Ik citeer de krantenartikelen. Ik nodig u uit om die eens te lezen en daarin wordt meestal gesproken over perfect. Maar goed, of het nu ‘goed’, ‘perfect’ of ‘uitstekend’ is, mensen zagen erover dat de kennis van het Nederlands achteruitgaat. Dat het Nederlands soms wat minder uitstekend is, is eigenlijk niet zo erg. Ik ga ervan uit dat we naar het resultaat moeten kijken. Om het met een boutade te zeggen: het maakt niet uit of mijn bakker spreekt over ‘het brood’ of ‘de brood’, zolang ik mijn brood maar krijg. Wat ben je ermee dat 20 jaar geleden veel meer mensen het Nederlands perfect of uitstekend konden spreken, als ze het niet deden.

De heer Dominiek Lootens-Stael (Vlaams Belang): Dat is niet veranderd.

De heer Bruno De Lille (Groen): Ik wil niet alleen op mijn buikgevoel afgaan, maar iedereen die in Brussel rondloopt, moet toegeven dat je in Brussel op straat veel meer Nederlands hoort spreken. Dat is veel belangrijker voor Groen.

Mevrouw Khadija Zamouri heeft ook al verwezen naar Model NL van het Huis van het Nederlands. Als er over de taalbarometer werd gesproken op het colloquium, dan sprak men daar niet negatief over. De inschatting was dat minder mensen de taal perfect spreken omdat het aandeel moedertaalsprekers verminderd is. Maar meer mensen spreken het Nederlands en het is belangrijk om hen aan te zetten om het verder te spreken. Men beschouwt de instroom van de nieuwe Brusselaars als reden. Ze hebben geen last van de historische druk rond het Nederlands of het Frans, of om het Nederlands al dan niet sympathiek te vinden. Men ziet dus vooral kansen. Dat moet de VGC ook doen.

We moeten stoppen met klagen dat de anderen hun best niet doen. We moeten vooral de kansen zien en vooruit willen gaan. De VGC wil dat er nog meer Nederlands wordt gesproken en wil daarbij helpen. Natuurlijk is het zo dat de kwaliteit van het Nederlands in het Franstalig onderwijs beter kan. Als ik echter met mijn collega's van Ecolo spreek, dan hoor ik vaak dat het niet gaat om ‘niet willen’. Vaak vindt men de mensen niet om het Nederlands te onderwijzen. Heel veel scholen moeten zich behelpen. We moeten stoppen om elk in zijn eigen hoekje te blijven zitten, maar met de Vlaamse en Franse Gemeenschap samen gaan zitten en zeggen dat tweetaligheid in het belang van iedereen is. Het is in het belang van de Franstaligen dat ze goed Nederlands spreken en in het belang van de Nederlandstaligen dat ze goed Frans spreken. De vraag is hoe elke Gemeenschap daaraan kan bijdragen in plaats van telkens de bal naar elkaar toe te schuiven.

Je mag niet vergeten dat de kwaliteit van het Frans in het Nederlandstalig onderwijs ook eens opnieuw bekeken moet worden. Ik heb het niet over de Brusselse scholen want daar is de kwaliteit nog tamelijk goed, maar over de kinderen die in Vlaanderen les volgen. Heel wat Nederlandstaligen komen zich in Brussel vestigen en hebben heel hun schoolcarrière les gekregen in Vlaanderen. Ik nodig u uit om met die kinderen een gesprek in het Frans te voeren. Dan gaat het niet over perfect en over zich kunnen behelpen. Dat blijkt ook uit het interview met jongeren op de klimaatbetoging in het Frans. Een aantal van de Nederlandstalige kinderen weet zelfs niet wat *vivre* betekent.

De basis is er gewoon niet. In plaats van alleen maar naar de anderen te kijken, moet de VGC ook voor haar eigen deur veggen. Laten we dringend maatregelen nemen om ervoor te zorgen

dat de Brusselse kinderen goed tweetalig of meertalig worden, of ze thuis nu Nederlands-, Frans- of anderstalig zijn. Daar zullen we meer mee bereiken dan met elkaar de schuld geven.

Mevrouw Hannelore Goeman (sp.a): “*The truth lies in the eye of the beholder*”, zoals William Shakespeare het zo mooi zei. Als je met een donkere bril naar de wereld kijkt, dan wordt die ook heel somber.

Wat we hier net gehoord hebben, is een mooi staaltje van N-VA-negativisme. Een N-VA die graag het beeld schept dat het barslecht zou gaan met het Nederlands in Brussel en dat de Vlaming bedreigd wordt in zijn eigenheid. Ik vind het redelijk vermoeiend en intellectueel oneerlijk om zo kort door de bocht te gaan, want het beeld dat de N-VA hier ophangt, is op zijn minst eenzijdig te noemen.

Ik was aanwezig bij de voorstelling van de taalbarometer in Cinema Pathé Palace. Het was zeer interessant hoe de onderzoekers een aantal pertinente kanttekeningen plaatsten bij de resultaten van hun onderzoek.

Ten eerste: de resultaten zijn gebaseerd op zelfevaluatie. De onderzoekers gaven zelf aan dat, in een stad waar het Nederlands in opmars is en steeds meer mensen Nederlands gebruiken, men zich de vraag kan stellen of mensen niet strenger worden als ze zichzelf evalueren. Als ze zichzelf vergelijken met anderen vinden ze van zichzelf niet meer dat ze goed of uitstekend Frans spreken. Ik vergelijk het graag met mijn eigen situatie. Als je me, toen ik pas in Brussel woonde, gevraagd had of ik van mezelf vond of ik goed tot uitstekend Frans sprak, had ik waarschijnlijk ook neen gezegd.

Mevrouw Khadija Zamouri (Open Vld): Terwijl je dat wel deed.

Mevrouw Hannelore Goeman (sp.a): Ja, dat klopt.

Bovendien geeft het onderzoek cijfers over mensen die van zichzelf vinden dat ze goed tot uitstekend Nederlands spreken. Wat met die andere groep? Het gaat om mensen die misschien niet van zichzelf vinden dat ze goed tot uitstekend Nederlands spreken, maar die wel Nederlands spreken. Ik ben ervan overtuigd dat die groep groeit; mensen die wel Nederlands spreken, maar niet goed of vlot. Ze kunnen wel een gesprek voeren in het Nederlands, met hun burens praten en werken in een winkel. Dat wordt ook bevestigd door het onderzoek. Van de ondervraagde Brusselaars gebruikt bijvoorbeeld de helft Nederlands op de werkvloer en 30% bij het winkelen.

De onderzoekers zijn heel duidelijk: het gebruik van het Nederlands in Brussel neemt toe. Dat kunnen we alleen maar toejuichen, dankzij de jarenlange volgehouden inspanningen van de Vlaamse Gemeenschap en van de VGC, en de investeringen in vooral het onderwijs, maar ook in het inburgeringsbeleid. Daardoor staat het Nederlands opnieuw stevig op de kaart in deze hoofdstad. Het aantal leerlingen in het Nederlandstalig onderwijs blijft stijgen. We kunnen de vraag niet volgen.

Mevrouw Liesbeth Dhaene (N-VA): Dat komt door het Franstalig onderwijs.

Mevrouw Hannelore Goeman (sp.a): Daardoor leren de Franstaligen Nederlands. Dat is toch geweldig in een tweetalige hoofdstad. Maar daar zullen we het nooit eens over zijn.

Bovendien blijft het aantal cursisten van het Huis van het Nederlands stijgen. De onderzoekers stellen formeel dat de belangstelling voor het Nederlands toeneemt.

Het zou de N-VA sieren als ze daar tenminste ook tevreden over zou zijn. Dat willen we toch allemaal: een tweetalige hoofdstad waar het Nederlands en het Frans een volwaardige rol spelen en als taal gerespecteerd worden.

Ik ben bijzonder fier op de weg die we in Brussel hebben afgelegd, maar we zijn er nog niet. Er zijn volgehouden inspanningen nodig. Mijnheer de collegevoorzitter, ik ben benieuwd hoe u de resultaten interpreteert.

Welke beleidsconclusies trekt u hieruit om, binnen de bevoegdheden van de VGC, de taalkennis van het Nederlands verder te versterken? We mogen natuurlijk niet blind zijn voor het feit dat er inderdaad nog werk is om het niveau verder op te krikken. Ik ben bijzonder benieuwd welke denksporen u daarvoor volgt.

De heer Dominiek Lootens-Stael (Vlaams Belang): Ik ben er me ten volle van bewust dat het gemakkelijker is om een roze bril op te zetten, mijnheer De Lille en mevrouw Goeman, een hoera-sfeer in het leven te roepen. Mevrouw Goeman, als u aan de collegevoorzitter vraagt wat zijn interpretatie is van de nieuwe taalbarometer, kan ik me voorstellen dat ook daar het roze brilletje al klaar ligt om hier straks een mooi antwoord te geven. Het is natuurlijk heel wat moeilijker om een realistisch beeld voor ogen te houden. Dan wordt je onmiddellijk bestempeld als pessimist en zelfs als doemdenker die denkt dat de wereld binnenkort zal vergaan. De waarheid is natuurlijk enigszins anders.

Uit de taalbarometer blijkt dat Brussel steeds minder een tweetalige stad is waar het Nederlands een prominente plaats inneemt. Natuurlijk moet er altijd nuance zijn, maar ik stel dat zo scherp omdat het toch iets betekent als 9 op de 10 Vlamingen in de hoofdstad Frans praten aan het loket, wanneer ze in die taal worden aangesproken. Dat staat toch voor een bepaalde mentaliteit.

"Ze beseffen dat Nederlands praten aan het loket geen zin heeft omdat Brusselse loketbedienden veel minder Nederlands spreken dan vroeger". Ik citeer VUB-onderzoeker Rudi Janssens. Ik vind dat dus niet uit.

Net zoals collega Liesbet Dhaene hier zeer terecht heeft verwezen naar het Franstalig onderwijs in deze stad, deed ook Vlaams minister Sven Gatz dat. Maar hij had het er ook over dat Vlaanderen een negatieve perceptie van het Nederlands zou stimuleren. Maar de minister zou, net zoals het College en bij uitbreiding de meerderheidspartijen in deze Raad, beter de hand in eigen boezem steken.

Door de ongebreidelde massa-immigratie is het een beetje dweilen met de kraan open. We kunnen mensen Nederlands leren, maar morgen komen er duizenden anderen die de taal niet kunnen. Zo blijven we natuurlijk bezig.

Daarnaast is de verantwoordelijkheid van de overheid van cruciaal belang. Dat loketbedienden en ander overheidspersoneel geen Nederlands begrijpen is grotendeels te wijten aan het feit dat de overheid, waarin ook Nederlandstaligen mee zeggenschap en zelfs blokkeringsrecht hebben, toelaat dat mensen zonder kennis van de tweede landstaal worden aangeworven. Daarmee wordt ook het signaal gegeven aan jonge mensen dat de 2de landstaal

niet zo belangrijk is. Zelfs als je ze niet kent, kan je aangeworven worden in een overheidsbetrekking ook al is dat tegen de wet.

Ik denk dus dat de overheid hierin een belangrijke verantwoordelijkheid draagt. Wij zijn eigenlijk allemaal verantwoordelijk. Wanneer *BRUZZ* – toch een blad dat door de belastingplichtige wordt betaald – recensies schrijft over restaurants, wordt er weinig aandacht geschonken of er in dat restaurant Nederlands wordt gesproken. Dat is voor Nederlandstaligen toch belangrijk en kan voor de restauranthouder een signaal zijn om beter zijn best te doen opdat zijn klanten in het Nederlands kunnen worden bediend.

Toen ik student was, heb ik met de nationalistische studentenvereniging een actie op touw gezet om de restaurants die verbonden waren met de toenmalige UFSAL een woordenboekje ter beschikking te stellen met de meest courante termen die zij nodig hadden om hun klanten in het Nederlands te kunnen bedienen. Misschien een tip voor u?

In plaats van met het vingertje naar Vlaanderen te wijzen, zouden de meerderheidspartijen de hand in eigen boezem moeten steken, ervoor moeten zorgen dat Nederlandstaligen zich thuis voelen in deze stad en dat de taalwetgeving wordt gerespecteerd. Dat zou een krachtig signaal zijn, dat het Nederlands belangrijk is en moet worden gerespecteerd en gewaardeerd. Ik denk dat dat de 1ste stap is om van Brussel opnieuw een fatsoenlijk tweetalige stad te maken.

De heer Paul Delva (CD&V): Ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat meertaligheid een gigantische troef is in onze stad en dat wie zijn talen spreekt een streepje voor heeft, niet alleen omdat dat een verrijking is op cultureel vlak maar ook omdat het helpt om later een job te vinden. Ik vind trouwens dat wij in Brussel onvoldoende trots zijn op het taallaboratorium dat we zijn. Wij vormen een soort van wereldhoofdstad van de talen. Ik denk niet dat er elders ter wereld op zo'n klein grondgebied, door zo veel verschillende mensen zo veel verschillende talen worden gesproken. Dat is een troef die we veel te weinig uitspelen. Daar zouden wij fier op moeten zijn.

In het straatbeeld, maar ook in sportclubs, spreken jongeren veel vaker Nederlands. Ik woon al heel mijn leven in Brussel en ik hoor hier nu veel meer Nederlands spreken dan 10 tot 20 jaar geleden. Daar bestaat geen twijfel over. Er is wel een element dat mij zorgen baart: ik schat dat ongeveer 60% van de kinderen die hier opgroeien slecht tot zeer slecht Nederlands leren. Hoe kom ik daarbij? 20% van de kinderen volgt les in onze Nederlands-talige Brusselse scholen. Daar is geen probleem. Ik vind ook dat het Franstalig onderwijs op een aantal plaatsen flinke inspanningen doet op het vlak van immersie-onderwijs. Een aantal kinderen in die scholen leert dan ook goed Nederlands.

Ik denk wel dat in de meeste Franstalige scholen het Nederlands slecht wordt aangeleerd. De taalbarometer bevestigt dat, maar ook de ouders van de kinderen die naar die scholen gaan uiten keer op keer dezelfde klacht, namelijk dat het niveau van de lessen Nederlands enorm in vraag wordt gesteld. Daar zijn een aantal redenen voor. De heer Bruno De Lille noemde er al een paar. Het is bijvoorbeeld moeilijk om leerkrachten te vinden. Ik denk ook dat er een probleem is met de financiering van de lessen Nederlands in de Franstalige scholen in Brussel. Wij weten dat misschien niet en praten daar wellicht te weinig over, maar als ik het goed heb, moeten die scholen zelf een deel van hun middelen ophoesten om die lessen Nederlands te kunnen financieren. Daar is dus een structureel probleem.

Het is schrijnend. Ik ken persoonlijk een leerlinge uit het 2de middelbaar die les volgt in een Franstalige school in Brussel, daar 4 à 5 uur Nederlands per week krijgt en daarin zo ontgoocheld is dat ze op eigen kosten en eigen initiatief op woensdagmiddag lessen Nederlands volgt in het Centrum voor Levende Talen. Je moet het maar doen.

De vraag is of wij ons hierin moeten mengen. Wij hebben namelijk geen rechtstreeks zeggenschap over het Franstalig onderwijs. Behalve vanuit onze bezorgdheid om tweetalige kinderen te vormen, die later naar een meertalige stad moeten toegroeien. Misschien kunnen we er wel iets over zeggen omdat wij misschien op een voorzichtige manier de Franse Gemeenschap de hand kunnen reiken.

Het is geenszins mijn bedoeling om de Franse Gemeenschap of de Franstalige scholen zwart te maken, want dat helpt ons niet vooruit. Als we zien dat er moeilijkheden zijn, zou het echter nuttig kunnen zijn om de hand te reiken en overleg te plegen om ervoor te zorgen dat die lessen Nederlands in de Franstalige scholen naar een hoger niveau worden getild. Tot nog toe is dat niet gelukt, vrees ik. Heel wat ouders en kinderen zijn daar vragende partij voor, maar ook de scholen zélf. Misschien kunnen wij daar op de ene of andere manier nuttig bij zijn. Die vraag zouden we onszelf toch alleszins moeten stellen. Ik vind dat een belangrijk pijnpunt dat we hier vandaag ook moeten bespreken. Dat staat los van de context dat er nu meer Nederlands wordt gesproken. Toch blijft er een hypotheek op rusten omwille van het feit dat zo veel kinderen het Nederlands slecht krijgen aangeleerd. (*Applaus*)

Collegevoorzitter Guy Vanhengel: Er zijn in de tussenkomsten heel wat appreciaties van de taalbarometer aan bod gekomen. Sta me toe om toch een kanttekening aan te brengen bij wat hier werd gezegd. De 4de taalbarometer is – net als zijn voorgangers – een uitvoerig onderzoek met heel veel genuanceerde resultaten en mogelijke conclusies. Daarvan hebben enkele topics de pers gehaald, waarbij de koppen uiteraard nuances achterwege lieten.

In het onderzoek werd de kennis van een taal bepaald door middel van zelfrapportering en niet door toetsing met geijkte testen. De respondenten hadden de keuze tussen:

1. 'ik ken een aantal woorden en uitdrukkingen in de taal';
2. 'ik beheers de taal redelijk';
3. 'ik heb een goede kennis van de taal';
4. 'ik heb een uitstekende kennis van de taal'.

Dat waren de 4 mogelijke antwoorden. Net zoals sommigen hier hebben gezegd, ben ik ervan overtuigd dat de toename van de kennis van het Nederlands van kinderen met anderstalige ouders, die in het Nederlandstalig onderwijs zitten, maakt dat de zelfreflectie over de kennis van de taal strenger wordt.

Het is voor mij, als geboren en getogen Brusselaar, soms moeilijk om al jullie nuances te vatten omdat ik ben opgegroeid in situaties waarin ik het Nederlands en het Frans door elkaar gebruikte. Nu nog weet ik soms niet goed welke taal ik aan het spreken ben. Dat is iets typisch voor Brusselaars die in de 2 talen zijn opgevoed. Ik kan me zeer goed inbeelden dat, waar Franstaligen vroeger gemakshalve zeiden dat ze Nederlands kennen en uiteindelijk slechts 2 woorden konden brabbelen, nu 'ça va' zeggen. Dat is zo'n klassieker. Die zelfreflectie wordt strenger, en dat is maar goed ook.

Een 2de element dat men ook vaak vergeet, is dat ook de kennis van het Frans achteruitgaat. Ook dat is een fenomeen dat zich in onze stad voltrekt. Ze wordt ook steeds kosmopolitischer

en internationaler. De toename van het gebruik van het Engels is spectaculair. Er is een sociologische metamorfose aan de gang. De taalkennis is dus een subjectief gegeven dat elke respondent binnen zijn eigen context kon invullen.

Ik wil ook nog meegeven dat in de onderzoeksresultaten percentages worden gehanteerd en dat er weinig wordt verwezen naar absolute cijfers. Net zoals dat bij peilingen naar het kiesgedrag gebeurt, hanteert men soms percentages van resultaten die bij nog geen 100 respondenten worden verzameld. De Brusselse populatie is sterk gewisseld en gegroeid in de afgelopen decennia. Ook een sterke procentuele daling kan dus evengoed in de absolute cijfers een kleine daling of misschien zelfs een status quo zijn.

Wat uw 1ste vraag betreft, mevrouw Dhaene, kan ik antwoorden dat binnen de Franstalige Gemeenschap al geruime tijd sprake is van het *pacte d'excellence*. En – zoals dat bij vele hervormingen gebeurt – gaat er enige tijd over de uitrol heen. De Brusselse minister-president Rudi Vervoort heeft in januari 2018 gevraagd om voldoende aandacht te hebben voor het Franstalig onderwijs in Brussel en pleitte onder andere voor de verlaging van de leerplicht naar 3 jaar. Aan Franstalige kant proberen ze daar nu dus voor het eerst werk van te maken. Voorts pleitte hij voor meer capaciteit, een betere omkadering voor leerlingen met een taalachterstand en kleinere klassen in scholen met kinderen uit kwetsbare gezinnen. Dat zijn allemaal dingen die we aan Nederlandstalige kant toepassen en die men aan Franstalige kant nu ook wil.

Ik hoef er u niet op te wijzen dat de spanning die soms bestaat tussen onderwijzensen uit Vlaanderen en uit Brussel – omdat je elkaars situatie niet kent – even groot is als die tussen de Walen en hun collega's hier in Brussel. Het bewijs daarvan is het idiote idee van een kotbelasting voor studenten die in Brussel komen studeren, maar die niet zou gelden voor Walen die ver van huis gaan studeren. Waar halen ze het? Hoe kun je in onze institutionele context zo iets bedenken?

De bevoegde Franstalige minister van Onderwijs repliceerde dat al deze elementen reeds aanwezig waren in het *pacte d'excellence* en dat heel wat maatregelen op Brussel zijn afgestemd. Dat klopt wel, maar ze moeten er nu wel werk van maken. Het volstaat niet om de *pacte d'excellence* te schrijven, ze moeten hem nu ook uitvoeren.

Wat de 2de vraag van mevrouw Liesbet Dhaene betreft, geef ik mee dat de Vlaamse Gemeenschap noch de VGC het Franstalig onderwijs inzake onderwijs in het Nederlands, structureel ondersteunt. Dat is namelijk niet onze rol. De staatsvorming heeft ervoor gezorgd dat beide gescheiden werelden zijn en het proberen te vermengen van die werelden is zeker niet ideaal.

Zoals reeds eerder aangehaald, heeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest *perspective.brussels* in het leven geroepen om zaken zoals deze te onderzoeken. Het versterken van het taalbeleid in een meertalige context kan zowel de Franstalige als de Nederlandstalige gemeenschap ten goede komen. Momenteel lopen er binnen de bevoegdheden van de VGC en de Vlaamse Gemeenschap reeds enkele initiatieven waarvan leerkrachten uit het Franstalig onderwijs gebruik kunnen maken of waarbij het Franstalig en Nederlandstalig onderwijs kunnen samenwerken. Ik denk dan bijvoorbeeld aan de onderwijsbibliotheek van het OCB, met een breed aanbod aan didactische methodes voor de lessen Nederlands. Hoewel de beschikbare methodes zijn geschreven voor gebruik in het Nederlandstalig onderwijs, bevatten zij ook

bruikbare informatie voor de lessen Nederlands in het Franstalig onderwijs. Anderstaligen zijn meestal meertalig en begrijpen niet noodzakelijk het Frans als instructietaal.

Daarnaast organiseert het Huis van het Nederlands met Vlaamse middelen het project *Plonge dans le néerlandais* voor klassen uit het 5de en 6de jaar van het Franstalig secundair onderwijs. Het project heeft tot doel leerlingen uit het Franstalig onderwijs op een positieve en stimulerende manier kennis laten maken met het Nederlands in Brussel. Dit gebeurt door leerlingen in het Nederlands opdrachten te laten uitvoeren op diverse locaties.

Een andere mogelijkheid – die onlangs door de bevoegde minister werd toegelicht in het Vlaams Parlement – is de uitwisseling van leerkrachten tussen de Franse en de Vlaamse Gemeenschap, binnen de bestaande regelgeving. Dit bestaat al langer, maar het succes ervan blijft uitermate beperkt. Voor de Vlaamse Gemeenschap kan dit via detachering, waarbij leerkrachten hun statuut en loon behouden. Leerkrachten uit het Franstalig onderwijs behouden eveneens hun eigen statuut. Vlaams minister Hilde Crevits verklaarde dat ze het idee van uitwisseling steunt, maar merkte ook op dat er nog heel wat uitdagingen overblijven om dit tot een succes te maken. Ik ben ervan overtuigd dat zij nog de nodige stappen zal ondernemen om die knelpunten aan te pakken.

Wat betreft de impact op het Nederlandstalig onderwijs ga ik ervan uit dat Brusselaars die hun kinderen vaardigheid in het Nederlands willen bijbrengen via het onderwijs, zich tot het Nederlandstalig onderwijs in Brussel zullen blijven wenden. De vraag zal dan ook groot blijven zolang de aantrekkingskracht van ons onderwijs groot blijft. Gezien de omvang van het aantal leerlingen dat wordt bediend door het Nederlandstalig en Franstalig onderwijs, is de kans groot dat dit nog voor vele jaren zo zal blijven.

Mevrouw Liesbet Dhaene (N-VA): Ik wil toch wijzen op de feiten zoals die worden weergegeven in de taalbarometer. Het percentage Brusselaars dat het Nederlands goed beheerst, kalfte sinds 2001 af van ongeveer een derde van de bevolking tot 16%. Dat is meer dan een halvering. Ik had wel verwacht dat sommigen deze gevolgtrekking uit een diepgaand onderzoek zouden nuanceren. Men baseert zich daarbij dan op subjectieve gevoelens, zoals “Mensen zijn vandaag strenger voor zichzelf dan in 2001” of “Ik hoor wel meer Nederlands op straat”. Dat is natuurlijk omdat deze resultaten niet in hun ideologische kraam passen. Een probleem dat niet wordt benoemd, kan echter niet uit de wereld worden geholpen. Doch het probleem benoemen, zodat we het ook kunnen verhelpen, is net wat Brussel nodig heeft.

In 2001 sprak 20% van de schoolverlaters uit het Franstalig Brussels onderwijs nog behoorlijk Nederlands. Vandaag is dat cijfer onder 8% gedoken. Hoewel het Nederlandstalig onderwijs in Brussel veel Nederlands ‘creëert’, gaat er nog veel meer verloren door het falen van het Franstalig onderwijs. Daarvoor kan men dan ook excuses aanhalen, zoals: “Ze kunnen er niet aan doen, want ze vinden geen leerkrachten”. Ik heb de tweedetaalverwerving in het Franstalig onderwijs eens onderzocht. Het is gewoon een ramp! En het gaat daarbij duidelijk niet alleen over het niet vinden van leerkrachten.

Uit de taalwetgeving volgt dat Franstalige leerlingen in Brussel meer lessen Nederlands krijgen dan in Wallonië. De Franse Gemeenschap betaalt echter niet voor die bijkomende uren. De scholen in Brussel worden gewoon evenveel betaald als de scholen in Wallonië voor het aanbieden van meer uren Nederlands. Bovendien wordt het niveau van de af te leggen examens gebaseerd op het niveau van Wallonië. Er wordt bij het examineren bijgevolg geen rekening gehouden met de bijkomende uren, waardoor het niveau een stuk hoger zou moeten

liggen. Welke motivatie geeft dat dan mee aan de leerlingen? Waarom zouden zij hun best moeten doen voor Nederlands als ze uiteindelijk toch een gemakkelijk examen zullen voorgeschoteld krijgen?

Er zit zeer veel fout bij het Franstalig onderwijs en in de manier waarop ze leerlingen Nederlands doen spreken. Velen willen dit niet inzien, maar dat heeft een grote impact op Brussel. Het gros van de leerlingen zit immers in het Franstalig onderwijs. Zolang dit niet wordt aangepakt, zal het Nederlands in Brussel altijd moeten blijven vechten om te overleven en dit ondanks de inspanningen van het Nederlandstalig onderwijs.

Men kan mij een doemdenker blijven noemen of beweren dat ik het Franstalig onderwijs wil zwartmaken, maar het is echt een probleem dat we moeten benoemen en waaraan we iets moeten doen. Laat ons dat dan ook doen in plaats van de cijfers uit de taalbarometer kapot te nuanceren en te blijven beweren dat alles goed gaat.

Ik wil nog even terugkomen op de terechte opmerking van de heer Dominiek Lootens-Stael over de loketten. Onlangs interpelleerde ik in het Brussels Hoofdstedelijk Parlement minister Pascal Smet over de IRIS-ziekenhuizen. Ik vroeg hem naar de cijfers van het aantal Nederlandstaligen in de IRIS-ziekenhuizen. Hij zei dat hij deze cijfers niet mocht opvragen omdat hij daarvoor niet bevoegd is. Dat klopt natuurlijk niet, want hij behoort tot de voogdijoverheid. Het toont aan dat er een probleem is dat men maar niet wil zien. Niemand mag blijkbaar stellen dat er te weinig kennis van het Nederlands is in de IRIS-ziekenhuizen en net daardoor gaat de overheid haar bevoegdheid niet uitoefenen. Er wordt zelfs niet gecontroleerd zodat het probleem kan worden aangepakt. Ik ben echter volledig ‘ontploft’ toen hij mij zei dat er tijdens de volgende legislatuur wel moet worden gewerkt aan kennis van de andere talen in de ziekenhuizen, zoals het Arabisch, het Spaans en het Engels. Ondertussen weigert hij het gebruik van het Nederlands in Brussel te controleren. En dat is niet de schuld van het Franstalig onderwijs, maar wel van de Vlamingen in de Brusselse Regering. Op die manier gaat het Nederlands altijd een strijd moeten blijven voeren in Brussel, wat jammer is. Laat ons de problemen dan ook benoemen zonder te stigmatiseren zodat we kunnen kijken hoe we een en ander kunnen oplossen. Dit moet voor het Franstalig onderwijs, voor de IRIS-ziekenhuizen en voor de gemeenten. De onwil om het probleem te benoemen, is hét drama van Brussel.

Collegevoorzitter Guy Vanhengel: Wat de IRIS-ziekenhuizen en de zorgsector in het algemeen betreft, is het probleem om tweetalig personeel te vinden voornamelijk een probleem van de arbeidsmarkt. Het is dermate erg dat er heel vaak anderstaligen of buitenlanders moeten aangeworven worden. Onlangs hebben we het nog gehad over anderstalige geneesheren die in Brussel aan de slag gaan, meestal in ziekenhuizen. Heel vaak zijn dat buitenlanders. Er is duidelijk een probleem op de arbeidsmarkt. In de zorgsector wordt men geconfronteerd met het dilemma: waaraan prioriteit geven? Zorgverlening of taalkennis? (*Samenspraak*)

Mevrouw Liesbet Dhaene (N-VA): Er is ter zake zelfs geen enkele sprake van enige controle of enige kwantificatie door gewoon maar de cijfers op te vragen.

De voorzitter: Dit was ook een gespreksonderwerp in de Commissie voor de Sociale Zaken. Ik kan bevestigen dat mevrouw Liesbet Dhaene daar ‘ontploft’ is. Ik had die dag graag oordopjes meegebracht. (*Gelach*)

Mevrouw Khadija Zamouri (Open Vld): Ik wil mevrouw Liesbet Dhaene gelijk geven wanneer ze zegt dat de kwaliteit van onze tweede en derde taalverwerving beter kan, zowel aan Nederlandse als aan Franstalige kant. Daarin moeten we echt zwaar investeren.

In de taalbarometer staat duidelijk dat 50% van de werkende Brusselaars aangeeft Nederlands te spreken. Mevrouw Liesbet Dhaene zegt dat wij ons op emotionele elementen baseren, maar de taalbarometer is gebaseerd op zelfevaluatie. Dit is geen objectief wetenschappelijk onderzoek, maar wel een dat op emoties is gestoeld. Heel wat bevroagden zeggen dat ze onvoldoende de taal onder de knie hebben, maar ze beseffen wel dat het Nederlands zeer belangrijk is om aan te leren.

Ik wil graag herhalen dat er in 2017 nog geen inburgeringstraject verplicht was. Helemaal vrijwillig hebben er 3.112 mensen gekozen voor een Nederlandstalig traject. Niemand heeft hen daartoe verplicht.

Laat ons nu wachten op het Huis van het Nederlands, dat de resultaten en bevindingen van Model NL en de taalbarometer verzamelt en concretiseert. Het is dan aan de politici om daarmee aan de slag te gaan.

De heer Bruno De Lille (Groen): Het gaat eigenlijk over de vraag of het glas half vol, dan wel half leeg is. Ik merk dat mensen die er professioneel met bezig zijn, alleszins een positieve evolutie merken. Dan denk ik dat het glas toch eerder half vol is. Je hoort dat ook op straat en je merkt het bij jongeren. We moeten ons daaraan optrekken. We zijn op de goede weg, maar we moeten nog een duwtje bijgeven.

Er moeten geen intentieprocessen worden gemaakt waarbij sommigen het verwijt krijgen niet te willen inzien dat het Franstalig onderwijs niet goed presteert op het vlak van de kennis van het Nederlands. Ik meen dat zowat iedereen hier gezegd heeft dat de lessen Nederlands beter kunnen in het Franstalig onderwijs. Dat is echter geen reden om niet voor eigen deur te vegen of geen tandje bij te steken. Ik moet vaststellen dat partijen die nu stevig aan het klagen zijn, wel op de rem gaan staan wanneer we zeggen dat we meer scholen willen. Laat ons misschien al beginnen om aan 30% van de Brusselaars Nederlandstalig onderwijs aan te bieden. Dat zou ambitieus zijn, maar dan gaat iedereen erop vooruit en dat is goed voor alle Brusselaars. Dit ligt bovendien in lijn met wat het Vlaams Parlement heeft beslist.

Ik begrijp de vrees voor tweetalige scholen echt niet. Er is niemand die beweert dat alle scholen tweetalig moeten worden, maar waarom zouden we geen net bijmaken? Mensen die dat willen, kunnen hun kinderen dan naar een dergelijke tweetalige school sturen.

Dit is geen doemdenken of een doorschuiven van het probleem naar de anderen. We winnen er zelf bij door het probleem op te lossen.

Mevrouw Hannelore Goeman (sp.a): Ik heb echt het gevoel dat we naast elkaar praten. Dat hoeft misschien niet te verbazen, omdat we op een totaal andere manier naar de wereld kijken. Ik kan natuurlijk niet tolereren dat er door sommigen een vertekend beeld wordt opgehangen. Ik hoor zeggen dat volgens de taalbarometer 16% ‘goed’ tot ‘uitstekend’ Nederlands spreekt. Daarbij worden deze cijfers als objectief beschouwd, wat echter helemaal niet het geval is. Deze cijfers kwamen tot stand op basis van zelfevaluatie. In hetzelfde onderzoek staat te lezen dat mensen van zichzelf zeggen dat ze tot 50% Nederlands spreken op de werkvloer.

Ik sluit me aan bij de woorden van de heer Bruno De Lille. Ik heb er geen probleem mee om toe te geven dat er in het Franstalig onderwijs inspanningen nodig zijn. Daar moet er absoluut meer worden geïnvesteerd in taalonderwijs. We moeten daarnaast ook blijven investeren in taalkennis vanuit de Brusselse gemeenten en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC).

En er zijn inderdaad problemen in onze rusthuizen en in onze zorginstellingen.

Mevrouw Liesbet Dhaene (N-VA): Kan mevrouw Goeman dat ook eens aan haar partijgenoot in de Brusselse Hoofdstedelijke Regering zeggen?

Mevrouw Hannelore Goeman (sp.a): Mevrouw Dhaene, laat me alstublieft toch eens uitspreken ... ik zei net dat er inderdaad problemen zijn en dat we daarmee bezig zijn, maar ook dat de kwestie veel genuanceerder is. Het is dus helemaal geen kwestie van slechte wil.

Laat ons vooral trots zijn op de weg die we hebben afgelegd en laat ons eindelijk eens stoppen met voortdurend een doembeeld op te hangen, want het gaat wél goed met het Nederlands in Brussel en het zal in de toekomst alleen nog maar beter gaan. (*Applaus bij sp.a, Open Vld en Groen*)

De heer Johan Van den Driessche (N-VA): Dan is het misschien eens een goed idee om de minister te overtuigen actie te ondernemen in, bij wijze van voorbeeld, de IRIS-ziekenhuizen? (*Samenspraak*)

De heer Dominiek Lootens-Stael (Vlaams Belang): Het is geen kwestie van doemdenken, maar we moeten ons ervan bewust zijn dat niet alles rozengeur en maneschijn is. De taalbarometer is wat hij is. Bovendien moeten daar ook nog de nefaste gevolgen op taalvlak van het 'klimaatspijbelen' in verrekend worden. (*Hilariteit*)

Ik weet dat er bij heel wat Franstalige Brusselaars veel goede wil is. We moeten daarvan dan ook gebruikmaken en erop inspelen. We moeten de Franstalige politici motiveren en sensibiliseren voor de problematiek die zij ondertussen stilaan wel beginnen in te zien, maar ze moeten er natuurlijk ook nog iets aan willen doen. We moeten vooral zelf doen wat we kunnen doen: de taalwetgeving doen respecteren, onze rechten en ieders respect voor onze taal afdwingen. Dat zal de interesse voor onze taal alleen maar doen toenemen. We moeten waken over de kwaliteit van ons onderwijs, want ook daar loopt het soms wel eens fout, ondanks alle inspanningen. Ook het Nederlands dat wij zelf aanbieden in onze Nederlandstalige scholen staat onder druk, daarvoor moeten we evenzeer waakzaam zijn. We moeten sensibiliseren via onze eigen diensten. Ik heb al verwezen naar *BRUZZ*, maar als ik vaststel dat de Stad Brussel met de medewerking, zeg maar collaboratie, van Vlaamse schepenen het logo *BXL* lanceert, dan lijkt het alsof Brussel een Franstalige stad is en het Nederlands er niet van belang is.

Kortom, er is nog heel wat werk aan de winkel en mijn fractie zal hierover een motie van aanbeveling indienen.

Collegevoorzitter Guy Vanhengel: Uw fractie? (*Glimlachjes*)

De heer Paul Delva (CD&V): Ik kom niet meer terug op de kern van het debat. Ik heb wel even een en ander opgezocht over de lessen Nederlands in het Brussels Franstalig onderwijs.

Het probleem ligt daar zeker niet aan het aantal uren Nederlands. In de lagere school krijgen de leerlingen in het 3de en 4de jaar 3 uren Nederlands per week en in het 5de en 6de jaar 5 uren per week. Alle leerlingen in de 1ste graad van het secundair onderwijs krijgen 4 uren Nederlands. Er wordt duidelijk in een voldoende pakket uren voorzien, maar het is de invulling ervan die problematisch is.

Mevrouw Liesbet Dhaene (N-VA): Dat klopt, maar in het secundair onderwijs wordt er daarna bijna geen Nederlands meer gegeven.

Ook onze fractie zal een motie van aanbeveling indienen. We hebben daarnaast ook een voorstel van resolutie opgesteld waarin wij het College vragen om de Franse Gemeenschap op te roepen om in hun onderwijsinstellingen meer te investeren in het onderwijs van het Nederlands als 2de taal.

- *Het incident is gesloten.*

De aangekondigde Nederlandstalige gemeentescholen in bepaalde Brusselse gemeenten

Mevrouw Liesbet Dhaene (N-VA): We hebben hier al erg vaak discussies gevoerd over het capaciteitsgebrek in het Nederlandstalig onderwijs en over de oorzaken daarvan. De N-VA is, zoals bekend, voorstander van een verdere uitbreiding van de capaciteit van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Het is echter ook belangrijk om te blijven benadrukken dat het voorzien in onderwijs in Brussel een gedeelde verantwoordelijkheid is van meerdere overheden. Het is niet enkel aan de Vlaamse Gemeenschap en de VGC om de tekorten op te vangen. Ook de Franse Gemeenschap moet uiteraard haar verantwoordelijkheid nemen op het vlak van capaciteit én van kwaliteit. Er is echter daarnaast nog een derde en zeer belangrijke actor actief als facilitator én als inrichtende macht, maar wel een die soms uit het oog verloren wordt: de Brusselse gemeenten.

Die gemeenten bekleden een unieke positie omdat zij de mogelijkheid hebben om zowel Nederlandstalige als Franstalige scholen op te richten. Het Nederlandstalig onderwijs in Brussel kent een toenemende populariteit en aantrekkingskracht. Het zou dan ook logisch zijn dat de gemeenten in hun plannen voor capaciteitsuitbreiding hiermee rekening houden en dus volop investeren in Nederlandstalig gemeentelijk onderwijs.

We moeten echter vaststellen dat meerdere gemeenten hun verantwoordelijkheid ten aanzien van Nederlandstalig onderwijs niet hebben opgenomen. Zo voorzien gemeenten als Elsene en Oudergem helemaal niet in Nederlandstalig gemeentelijk onderwijs. Andere gemeenten, zoals de Stad Brussel en Sint-Agatha-Berchem, hebben een beloofde nieuwe school niet tijdig kunnen realiseren. Nog andere gemeenten, zoals Sint-Lambrechts-Woluwe, lijken zelfs bewust hun Nederlandstalig gemeenteonderwijs te verwaarlozen. We hadden hierover ook al eerder een discussie in de Commissie voor Onderwijs en Vorming. Bepaalde gemeenten, zoals Schaarbeek, zijn in 2001 van start gegaan met Nederlandstalig gemeenteonderwijs, maar daar studeren er ondertussen kinderen af die hun hele traject in containerklassen hebben afgelegd.

Net voor de lokale verkiezingen merkten we dat de geesten op sommige plaatsen en in sommige partijen toch aan het rijpen waren. Zo zou in Elsene de constructie van een

Nederlandstalige gemeenteschool opgenomen zijn in het meerderheidsakkoord voor deze legislatuur. Ook in Oudergem nam de nieuwe meerderheidspartij Ecolo-Groen in haar programma de eis voor een gemeentelijke Nederlandstalige kleuter- en basisschool op. Dat zou nu in het effectieve bestuursakkoord ondertussen echter ‘een onderzoek naar een mogelijke gemeenteschool’ worden, die misschien immersie of tweetalig onderwijs zou aanbieden. Ik ga er echter gewoon van uit dat het nog maar eens een Franstalige school wordt. En we lezen dat Sint-Gillis de bouw van een Nederlandstalige gemeenteschool op de gevangenissite overweegt, terwijl er in Vorst dan weer plannen zijn voor een nieuwe Nederlandstalige school op het Divercityterrein achter Wiels.

In welke gemeenten wordt er momenteel nog steeds geen Nederlandstalig gemeenteonderwijs georganiseerd?

Kan de collegevoorzitter kwijt welk aandeel van de plaatsen in het gemeentelijk onderwijs in het Brussels hoofdstedelijk gewest vandaag Nederlandstalig is en wat de evolutie hiervan is geweest tijdens de lopende regeerperiode?

In welke gemeenten waren er tijdens de afgelopen legislatuur plannen voor de bouw of uitbreiding van de capaciteit van het Nederlandstalig gemeenteonderwijs? Hoeveel daarvan zijn er reeds gerealiseerd?

Welke projecten zitten nog in de pipeline? Over hoeveel plaatsen gaat het daarbij? Is de VGC bij deze projecten betrokken en zo ja, op welke manier?

Zijn er het afgelopen half jaar bij de VGC-administratie aanvragen van Brusselse gemeenten ingediend voor nieuwe capaciteitsuitbreidingen of voor de constructie van nieuwe Nederlandstalige gemeentescholen bijgekomen? Zo ja, uit welke gemeenten zijn die dan afkomstig?

Collegevoorzitter Guy Vanhengel: Ik zal een overzicht geven van het Nederlandstalig officieel gesubsidieerd onderwijs in Brussel, hetgeen we ook aanduiden als ‘stedelijk en gemeentelijk onderwijs’.

Al jaren zijn de globale verhoudingen tussen de 3 onderwijsnetten in Brussel – het vrije net, het onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap of GO! en het stedelijk en gemeentelijk net – zo goed als constant gebleven. Die verhouding bedraagt 50% vrij onderwijs, 30% GO! en 20% officieel gesubsidieerd onderwijs. Als we specifiek kijken naar het basisonderwijs – we spreken immers vooral over het basisonderwijs, aangezien enkel de Stad Brussel secundair onderwijs inricht –, dan spreken we over 47% vrij onderwijs, 28% GO! en 25% officieel gesubsidieerd onderwijs.

Langs Franstalige kant is het stedelijk en gemeentelijk basisonderwijs een ander verhaal. Immers, daar maakt het ongeveer 50% uit van de totale capaciteit van het basisonderwijs in ons gewest. In 2017 telde het Franstalig stedelijk en gemeentelijk basisonderwijs maar liefst 60.610 leerlingen. Ten opzichte van 2014 is dat een stijging van 1.654 leerlingen.

Bij de laatste telling, in 2018, in het Nederlandstalig stedelijk en gemeentelijk onderwijs in Brussel, spreken we over de volgende aantallen: 3.447 kleuters, 4.378 lagere schoolkinderen en 604 leerlingen in het secundair. Ten opzichte van 2014 betekent dit een stijging van 471 leerlingen basisonderwijs en 25 leerlingen secundair onderwijs.

In deze legislatuur loopt er een aantal infrastructuurdossiers van het stedelijk en gemeentelijk onderwijs met subsidiëring door de VGC en/of de Vlaamse Gemeenschap.

Ik geef hiervan een overzicht: in de gemeente Anderlecht, basisschool De Vijvers, een nieuwbouwproject voor relocatie van de school, start van de werken voorzien in 2019; in de gemeente Anderlecht, basisschool De Beverboom, een omvorming van een school met buitengewoon onderwijs naar gewoon onderwijs met een capaciteit van 220 plaatsen, afgerond in 2018; in de Stad Brussel, een nieuwe basisschool in de Zennestraat, een nieuwbouwproject met capaciteitsuitbreiding met 240 plaatsen, start van de werken voorzien in 2020.

Sommige van deze gemeentelijke dossiers nemen ongelofelijk veel tijd in beslag. Dat is een kenmerk van de werking van de gemeentelijke administraties. Het gaat echt tergend langzaam. De administratie kent de Nederlandstalige subsidieregeling minder goed en moet zich eerst inwerken. Bovendien wordt er verwacht dat alles in het Nederlands verloopt en dat is niet zo evident.

Ik ga verder met het overzicht: in de Stad Brussel, Campus Mutsaard, een nieuwe basisschool en een relocatie van de secundaire school, met capaciteitsuitbreiding van 204 plaatsen, start van de werken voorzien in 2019; in de gemeente Evere, basisschool Everheide, een nieuwbouwproject met capaciteitsuitbreiding met 250 plaatsen, de bouwwerken zijn net begonnen. Dit project vordert gestaag doch traag. Dat heeft ook te maken met de organisatie van de gemeentelijke besturen. De infrastructuurdossiers worden immers behandeld door de diensten voor Openbare Werken en Gebouwen en die hebben eigenlijk niets met onderwijs te maken.

Ik ga verder met het overzicht: in de gemeente Jette, basisschool Poelbos, een nieuwbouwproject met capaciteitsuitbreiding van 144 plaatsen, start van de werken voorzien in 2020. Daarmee is men al 2 à 3 jaar bezig, plannen tekenen enzovoort...

De heer Dominiek Lootens-Stael (Vlaams Belang): Dat is werkelijk een dossier dat al 15 jaar lang aansleept.

Collegevoorzitter Guy Vanhengel: Men zegt me dat we daarbij al 8 jaar betrokken zijn!

Ik ga verder met het overzicht: in de gemeente Jette, kleuterschool Dageraad, een nieuwbouwproject voor het behoud van bedreigde plaatsen, afgerond in 2018 - dat is wel in orde gekomen; in de gemeente Sint-Jans-Molenbeek, basisschool De Knipoog, een nieuwbouwproject met capaciteitsuitbreiding van 244 plaatsen. Dat werd destijds nog door de heer Jef Van Damme afgerond in 2014; in de gemeente Sint-Jans-Molenbeek, basisschool Windekind, een nieuwbouwproject met capaciteitsuitbreiding van 226 plaatsen. De bouwwerken zijn volop aan de gang en het gebouw rijst met grote snelheid uit de grond. Hier had de gemeente het echt heel moeilijk om het in orde te krijgen. Men geraakte er totaal niet uit. Ik vreesde dat, als er niet zou opgetreden worden, dit nog eens 10 jaar zou aanslepen. Ik heb toen aan de toenmalige burgemeester, mevrouw Françoise Schepmans, gevraagd om het dossier te mogen overnemen en om zelf te mogen optreden namens de gemeente om die school te bouwen. Vanaf dan zijn we opeens opgeschoten.

Ik ga verder met het overzicht: in de gemeente Sint-Agatha-Berchem, basisschool De Knapzak, een nieuwbouwproject met capaciteitsuitbreiding van 220 plaatsen. De start van de werken is vooropgesteld voor 2020. Maar ook daar, heel veel blabla! Die school is al heel de gemeente rondgereisd; in de gemeente Schaarbeek, basisschool De Kriek, een nieuwbouw- en renovatieproject met capaciteitsuitbreiding van 220 plaatsen. De start van de werken is vooropgesteld voor dit jaar. Dat blijft nog een groot vraagteken, want de gemeente ligt in de clinch met een aantal buurtbewoners. Ook de Raad van State is erbij betrokken in verband met de stedenbouwkundige vergunningen. Ook dit dossier sleept al vele jaren aan. Kinderen zullen daar inderdaad heel hun schoolcarrière in containers doorgebracht hebben. Intussen heeft de gemeente Schaarbeek wel een nieuwe basisschool gebouwd, het Paviljoen, een nieuwbouwproject met capaciteitsuitbreiding van 250 plaatsen, afgerond in 2018.

Vervolgens hebben we in de gemeente Vorst, basisschool De Puzzel, een nieuwbouwproject voor het behoud van bedreigde plaatsen. De start van de werken is vooropgesteld voor dit jaar. Ik denk dat de werken effectief zullen kunnen starten. Ik ben wel zeer ontevreden over de manier waarop de gemeente met dat dossier gezeuld heeft en de school dan uiteindelijk gepland heeft op een plek die ik zeker niet ideaal vind. Maar goed, de bouwvergunningen zijn er evenals de nodige centen. De school zal dus wel gebouwd worden.

Samengevat: deze lijst van 13 projecten is goed voor een capaciteitsuitbreiding van 2.218 plaatsen in het basisonderwijs en 94 plaatsen in het secundair onderwijs.

Daarnaast is er een aantal gemeenten dat nog plannen koestert voor het Nederlandstalig onderwijs. Die plannen zitten momenteel nog in de onderzoeks- of ontwerpfase. Dit is het geval voor Sint-Lambrechts-Woluwe, Sint-Gillis, Anderlecht, Oudergem en Elsene. Andere scholen zijn voorlopig uitsluitend als ‘idee’ aanwezig. Ik lees dan wat daarover in de krant verschijnt of men spreekt me er over aan.

Momenteel bieden 15 van de 22 Brusselse gemeenten Nederlandstalig onderwijs aan. Elsene, Etterbeek, Ganshoren, Oudergem, Sint-Gillis, Ukkel en Watermaal-Bosvoorde doen dat vandaag niet. Maar het feit dat sommige gemeentebesturen geen Nederlandstalig onderwijs inrichten, hoeft absoluut niet nadelig te zijn voor het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. De andere onderwijsnetten, het vrije net en het GO!, nemen immers een groot engagement op en dit in alle gemeenten van dit gewest en ze zullen dat in de toekomst waarschijnlijk zelfs nog meer doen.

De kwaliteit van het Brussels Nederlandstalig onderwijs is vooral gebaat bij daadkrachtige schoolbesturen die een sterk pedagogisch project kunnen opzetten en die een onderwijsinfrastructuur kunnen beheren. Sommige gemeenten worstelen daarmee, ook al omwille van hun organisatie. Een gemeentelijke dienst Openbare Werken heeft bijvoorbeeld weinig kaas gegeten van de financiële en fysieke infrastructuurnormen van het Vlaams Agentschap voor Onderwijsinfrastructuur (AGION). Of ook nog: een kleine gemeentelijke dienst voor Nederlandstalig onderwijs heeft soms niet de draagkracht om pedagogische ondersteuning te bieden. Regelmatig leiden bestuurswissels ook tot koerswendigen, die niet altijd goed uitdraaien voor de pedagogische duurzaamheid in de scholen.

De VGC zorgt sowieso voor bijkomende ondersteuning van het stedelijk en gemeentelijk onderwijs in Brussel, via de financiering van extra ondersteuning vanuit de OVSG, de Onderwijskoepel van Steden en Gemeenten.

Tot slot heb ik nog een kleine, praktische en pedagogische tip voor al diegenen die te maken hebben met schepenen en gemeenteraadsleden, waarbij ideeën opborrelen om een Nederlandstalige gemeentelijke basisschool te bouwen. De 1ste discussie in het schepencollege gaat altijd over het budget om het project mogelijk te maken. In feite is het heel eenvoudig: een basisschool kost ongeveer 6 à 7 miljoen euro en 70% daarvan wordt gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap. Met andere woorden, de gemeente moet zelf 2 tot 2,1 miljoen euro kunnen inbrengen. Dat gebeurt dan op 3 begrotingsjaren, zodat het bedrag moet gedeeld worden door 3. De gemeente moet gedurende 3 jaar in haar begroting 700.000 euro inschrijven voor een Nederlandstalige basisschool. Zo simpel is het. Ik heb dat destijds ook zo aan de Vlaamse schepenen uitgelegd. Dan moeten ze natuurlijk het schepencollege en de burgemeester kunnen overtuigen en moet er daadwerkelijk aan de slag gegaan worden. Ik stel echter vast dat de slagkracht niet altijd even groot is en dat de Nederlandstalige schepenen in deze dossiers niet altijd veel aandacht hebben voor de manier waarop onze stedenbouwkundige aanvragen behandeld worden. Soms zijn er twisten over allerlei prullaria, die alleen maar remmend werken en bovendien weinig ter zake doen.

Mevrouw Liesbet Dhaene (N-VA): Ik zal wel opnieuw het verwijt krijgen alles zwart in te zien en de zwartepiet te willen doorschuiven. Ik kende de vermelde cijfers zelf niet en ik sta ervan versted. Gemeenten voorzien in meer dan 50% van de totale capaciteit van het Franstalig onderwijs, maar slechts in 20% van het Nederlandstalig onderwijs. Dat is toch opvallend.

De collegevoorzitter wijst op een gebrek aan daadkracht. Ik weet evenwel dat bijvoorbeeld in Oudergem de afgelopen legislatuur het aantal plaatsen in het Franstalig gemeentelijk onderwijs verdubbeld is. Er is echter nog altijd geen Nederlandstalige school. Ik kijk even naar de collega's van Groen, omdat ze in Oudergem nu een schepenen hebben. In hun programma stond expliciet de oprichting van een Nederlandstalige gemeenteschool vermeld.

De heer Bruno De Lille (Groen): We hebben 6 jaar de tijd, spreek ons daar later nog maar eens over aan.

Mevrouw Liesbet Dhaene (N-VA): Ik zal hier binnen 6 jaar niet meer zitten, maar zal het toch in het oog houden.

Hetzelfde geldt voor Sint-Lambrechts-Woluwe. De huidige gemeentescholen verliezen haast hun erkenning wegens een zeer gebrekkige infrastructuur, die leidt tot veiligheidsproblemen. En wat gebeurt er? Eerst worden de Franstalige scholen volledig gerenoveerd en uitgebreid, vooraleer de Nederlandstalige gemeentescholen aan de beurt kunnen komen. Ik wil de collega's met Vlaamse schepenen in hun gemeenten aansporen om daar iets aan te doen.

Kan het Brussels Hoofdstedelijk Gewest overigens niet meer aandringen op actie bij de gemeenten?

Collegevoorzitter Guy Vanhengel: Doen we! Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft een dienst opgericht om specifiek al die bouw dossiers te bespoedigen. Onze regelgeving is er zelfs op voorzien dat in een aantal dossiers versnelde procedures gevolgd kunnen worden, waarbij bepaalde stappen overgeslagen mogen worden. We sturen de gemeenten aan. Zij worden ook bijgestaan door onze dienst om de dossiers klaar te maken. Maar blijkbaar volstaat dat niet altijd.

De heer Bruno De Lille (Groen): Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest moet bovendien opletten, want voor je het weet stapt Vlaanderen naar het Grondwettelijk Hof. (*Glimlachjes*)

Mevrouw Liesbet Dhaene (N-VA): Als je ziet hoeveel succes het Nederlandstalig onderwijs kent bij anders- en Franstaligen, dan is het totaal onbegrijpelijk dat de gemeenten daarin niet willen investeren. Het voordeel van een Nederlandstalige gemeenteschool is bovendien dat die op het vlak van taalonderwijs een voorbeeld zou kunnen zijn voor het Franstalig onderwijs. Ik kan dan ook enkel besluiten met te zeggen dat het me alweer spijt om die cijfers te moeten vernemen.

- Het incident is gesloten.

SAMENGEVOEGDE VRAGEN OM UITLEG (R.v.O., art. 59, 6.b)

Het belangenconflict van de Cocof tegen het nieuwe inschrijvingsdecreet

Mevrouw Liesbet Dhaene (N-VA): De Vlaamse Regering heeft na lang onderhandelen afgelopen september een akkoord gesloten over een nieuw inschrijvingsdecreet dat een einde zou kunnen maken aan het zogenaamde schoolkamperen. Er werd ook in een Brussels gedeelte voorzien in dat nieuwe decreet, waarbij de voorrang voor Nederlandstaligen opgetrokken zou worden van 55% tot 65%. Daarnaast werd in het secundair onderwijs ook een extra voorrang ingevoerd voor kinderen die al 9 jaar school lopen in het Nederlandstalig onderwijs.

Gelet op het capaciteitstekort in bepaalde scholen in het Brussels Nederlandstalig onderwijs, was het optrekken van dat percentage essentieel en noodzakelijk. Want hoewel de Nederlandstaligen in Brussel nog maar een kleine minderheid uitmaken – volgens de taalbarometer 8% in het basisonderwijs en 9% in het secundair onderwijs – zijn er nog altijd ouders die voor hun Nederlandstalig opgevoed kind - met het Nederlands als moedertaal - geen plaats vinden in een goede Nederlandstalige Brusselse school. De verklaring moet men niet ver zoeken: het Nederlandstalig onderwijs in Brussel geniet een ijzersterke reputatie omdat het leerlingen aflevert die vlot twee- en zelfs drietalig zijn. De Brusselaars zijn gemotiveerd om Nederlands te kennen, omdat dat ook nodig is. Jammer genoeg volgt het beleid van de Franse Gemeenschap niet.

Uit de laatste taalbarometer is gebleken dat het Franstalig onderwijs op dat vlak tot een absoluut dieptepunt gezakt is. Nog geen 10% van de leerlingen die het Franstalig onderwijs in Brussel verlaat, vertoont een degelijke kennis van het Nederlands. Dit heeft tot gevolg dat, zoals u het ooit uitdrukte, iedere bijgemaakte plaats in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel onmiddellijk ingevuld wordt. Ondanks de massale investeringen in bijkomende plaatsen blijft er een permanent capaciteitstekort in de Nederlandstalige Brusselse scholen bestaan. Het getuigt dan ook van een ongelofelijke arrogantie dat de Franse Gemeenschapscommissie, die zonder meer mee aan de basis ligt van de problematiek van het capaciteitstekort in het Nederlandstalig onderwijs, nu een belangenconflict inroept tegen de nieuwe inschrijvingsregels.

Ik herhaal: meer dan 90% van de leerlingen in het Nederlandstalig Brussels onderwijs spreekt thuis geen Nederlands en slechts 8 à 9% heeft als moedertaal het Nederlands. Elke poging om

ervoor te zorgen dat die kinderen terechtkunnen in het Nederlandstalig onderwijs, wordt geboycot door de Franse Gemeenschapscommissie.

De redenering die men daarbij naar voren schuift, is dat een groot deel van de Brusselse kinderen thuis Frans noch Nederlands spreekt en dat die zowel in het Franstalig als het Nederlandstalig onderwijs terecht moet kunnen. Ik kan die redenering wel volgen. Ik vermoed echter dat van die 90% anderstalige kinderen in het Nederlandstalig onderwijs een heel groot deel thuis Nederlands noch Frans spreekt.

Wat is de reactie van het College op dit belangenconflict? Het is belangrijk om de precieze cijfers te kennen. Wat is het aandeel leerlingen in het Nederlandstalig onderwijs waarvan de ouders Nederlands noch Frans spreken?

De heer Dominiek Lootens-Stael (Vlaams Belang): De Cocof heeft een belangenconflict ingediend tegen de Vlaamse maatregel om de inschrijvingen in onze scholen beter te organiseren. Met die maatregel zou de voorrang voor Nederlandstaligen worden opgetrokken van 55% naar 65%. Dat is uiteraard nog lang niet voldoende – iedereen kent ons standpunt daarover – maar het was tenminste toch een kleine stap in de goede richting.

Door het belangenconflict is het nog maar de vraag of het nieuwe systeem tijdig kan worden ingevoerd om volgend schooljaar reeds effect te sorteren.

Het belangenconflict werd - en dat zal niemand hier verwonderen - in de Cocof unaniem goedgekeurd. Volgens DéFi zou het Vlaamse systeem zelfs 'onvoldoende solidair' zijn. Men moet het toch maar durven! De Vlaamse Gemeenschap, die tal van Franstalige kinderen onderwijs aanbiedt omdat de Franse Gemeenschap in haar onderwijs zelf in gebreke blijft, een gebrek aan solidariteit verwijten... Tevens beweerde de Franstalige kant dat er te weinig overleg was gepleegd.

Werd er door de Cocof met het College van de VGC overleg gepleegd omtrent dit belangenconflict? Of blijkt de nood aan overleg slechts eenrichtingsverkeer?

Welke gevolgen zal dit belangenconflict hebben voor het inschrijvingssysteem in onze Vlaams-Brusselse scholen?

Welke houding neemt het College aan tegenover dit belangenconflict? Werd het College betrokken of zal het betrokken worden bij verdere gesprekken hieromtrent?

Heeft de collegevoorzitter al de kans gehad om de Cocof erop te wijzen dat het nuttiger zou zijn eerst binnen het eigen Franstalig onderwijs orde op zaken te stellen, alvorens zich te komen moeien met ons Nederlandstalig onderwijs?

De heer Bruno De Lille (Groen): Het stond eigenlijk in de sterren geschreven dat er een belangenconflict zou volgen op dit Vlaamse decreet. Het is de keuze geweest van de meerderheid om het inschrijvingssysteem voor alle Vlaamse scholen te koppelen aan de voorrangsregels voor Nederlandstaligen in Brussel. Iedereen was het erover eens dat er een oplossing moest komen voor dat kamperen aan de schoolpoorten. Er was echter geen nood aan het optrekken van de voorrangsregel. We hebben in Brussel reeds een systeem van loting dat prima functioneert, waardoor er geen kamperende ouders meer zijn. Men had, met andere woorden, Brussel hier perfect buiten kunnen houden.

De heer Lootens-Stael (Vlaams Belang): Bent u nog steeds voor het afschaffen van die regel, mijnheer De Lille?

De heer Bruno De Lille (Groen): Nee, ik zal u meteen daarop een antwoord geven.

Het idee om Brussel erbuiten te laten, was duidelijk niet naar de zin van sommige partijen die niets liever willen dan verdeeldheid zaaien.

Mevrouw Liesbet Dhaene (N-VA): Mijnheer De Lille, 8% van de Nederlandstalige kinderen kan zelfs niet eens terecht in het Nederlandstalig onderwijs.

De heer Bruno De Lille (Groen): De minister heeft in de commissie gezegd dat het optrekken van de voorrangsregel voor Nederlandstaligen de vraag van de Nederlandstalige ouders met problemen niet zal oplossen. De problemen doen zich namelijk hoofdzakelijk voor bij ouders die opteren voor een beperkt aantal, bijzonder populaire scholen. Die scholen gaan echt niet meer plaatsen krijgen wanneer de voorrangsregel wordt opgetrokken.

Elke verhoging van de voorrangsregel in het verleden is op juridisch protest van de Franstaligen gebotst. Dit belangenconflict had je dan ook perfect kunnen voorspellen. De Raad van State heeft in zijn advies gesteld dat de verhoging onvoldoende gestaafd is. Hierdoor vreest de Raad van State dan ook dat de Vlaamse overheid niet langer een proportioneel deel van de kinderen die thuis Nederlands noch Frans spreken, zou opvangen. Dat zou dan immers deloyaal zijn.

Intussen zijn vertegenwoordigers van de Cocof en van Vlaanderen reeds tweemaal samengekomen en is er besloten om een preadvies te vragen bij het Grondwettelijk Hof. Laat ons in tussentijd dan ook stoppen met indianenverhalen te verspreiden over de houding van bepaalde partijen.

De heer Lootens-Stael vraagt me naar het standpunt van Groen over die voorrangsregel. Wel, wij zijn niet tegen de voorrang voor Nederlandstaligen in Brussel.

De heer Lootens-Stael (Vlaams Belang): Dat is dan nieuw!

De heer Bruno De Lille (Groen): Wij volgen echter wel de Raad van State die meldt dat een en ander proportioneel dient te zijn. Wij willen het scholentekort wegwerken door ervoor te zorgen dat elk kind, welke thuistaal het ook spreekt, een plaats vindt op een goede school in Brussel. Wij willen ook dat de wet wordt nageleefd. Dat houdt in dat elk kind dat naar een Nederlandstalige school wil, ook effectief een plaats in zo'n school vindt. Dat is namelijk wat de wet zegt.

De heer Dominiek Lootens-Stael (Vlaams Belang): Maar het werkt in de praktijk helemaal niet!

De heer Bruno De Lille (Groen): Wanneer de overheid de wet niet respecteert, hoe kunnen wij dat dan van de burgers verlangen? Voor mij als parlements lid is het onwaardig om te zeggen: "De wet is de wet, maar wij leggen die wel naast ons neer". (*Protest bij N-VA*)

De heer Johan Van Den Driessche (N-VA): Probeer dan eens, nu u op een aantal plaatsen aan de macht bent, om zoveel mogelijk Vlaamse scholen te bouwen. Dat zou pas een goed voorbeeld zijn.

De heer Bruno De Lille (Groen): Als er een partij gevraagd heeft om scholen te bouwen, dan zijn wij het wel. Wij hebben de minister altijd ondersteund, bijvoorbeeld in gemeenten zoals Schaarbeek. Daar was er 30 jaar lang geen enkele Nederlandstalige basisschool en intussen zijn er 2. Je kan dan ook niet zeggen dat de Groenen hun nek niet uitsteken.

Ik hoop dat de collegevoorzitter zijn collega's mee wil oproepen tot kalmte en tot een beetje gezond verstand.

De heer Jef Van Damme (sp.a): Ik kijk met enige verbazing naar de inflatie aan belangenconflicten die we laatste maanden en jaren te zien krijgen. Ik meen dat dit een zeer verontrustende tendens is in ons staatsbestel. In plaats van samenwerking tussen Gemeenschappen en Gewesten zijn er net steeds meer conflicten. Deze kwestie kadert dan ook in deze problematische tendens. Natuurlijk is dit, zowel aan Vlaamse als aan Franstalige kant, deels een politiek spel in de aanloop naar de verkiezingen. Er is duidelijk sprake van een opbod om de stoerste en de beste te zijn.

Op basis van de grond van de zaak begrijp ik deels waarom dit belangenconflict door de Cocof wordt ingediend. Ik geloof wel dat er 2 zaken op een hoop gegooid worden. De heer De Lille heeft het reeds aangehaald. Iedereen staat achter een centraal inschrijvingsstelsel. Het voorstel echter om de voorrangregel voor Nederlandstaligen in Brussel te verhogen, is een ander paars mouwen. Op deze manier worden een rationele en een emotionele discussie door elkaar gehaald. Op emotioneel gebied is het uiteraard zeer lastig om tegen Nederlandstaligen te zeggen dat zij geen plaats kunnen krijgen op hun school naar keuze.

De heer Lootens-Stael (Vlaams Belang): Het gaat over een 5-tal scholen.

De heer Jef Van Damme (s.pa): De realiteit is dat het gemiddelde aantal Nederlandstalige kinderen in onze klassen – dus met minstens een Nederlandstalige ouder – 30% bedraagt. Globaal gezien is er dan ook meer dan plaats genoeg voor de Nederlandstaligen in ons Nederlandstalig onderwijs. Ik vind het belangrijk om dit nogmaals te benadrukken. Meer nog, er is zelfs plaats voor het dubbele aantal Nederlandstalige leerlingen.

De heer Dominiek Lootens-Stael (Vlaams Belang): Maar deze vaststelling lost het probleem niet op.

De heer Jef Van Damme (s.pa): Het is een feit dat enkele scholen zeer populair zijn en dat een groot deel van de Nederlandstaligen zich absoluut daar wil inschrijven. Het is natuurlijk lastig om te moeten zeggen dat er daar te weinig plaats is. Er zijn echter zo'n 20 à 30 andere Nederlandstalige scholen, die ook goed onderwijs geven en waar er wél plaatsen zijn. De voorrangregel voor iedereen verhogen is echter geen oplossing. Het probleem doet zich enkel voor in een heel beperkt aantal scholen. Indien de voorrangregel verhoogd wordt tot 60%, zullen er volgend jaar 60% Nederlandstaligen zitten op die specifieke scholen. Daarna gaan wij naar 70% en 80%. Dan zitten wij opnieuw met een probleem. Het heeft toch geen zin om het globale systeem aan te passen voor een probleem in een klein aantal Nederlandstalige scholen. (*Protest bij N-VA*)

Mevrouw Khadija Zamouri (Open Vld): Ik zal niet herhalen wat de collega's, Bruno De Lille en Jef Van Damme, hier reeds duidelijk hebben aangegeven. Vandaag de dag zijn er inderdaad genoeg plaatsen, in verhouding tot het percentage Nederlandstalige leerlingen, in ons Nederlandstalig onderwijs. Ik denk dat wij er vooral over moeten blijven waken dat de ouders die een bewuste keuze maken voor het Nederlandstalig onderwijs voor hun kind, zeker blijven van een plaats. Het is dus van groot belang dat kinderen die reeds jarenlang Nederlandstalig onderwijs hebben gekregen, nadien niét hoeven aan te schuiven voor een plaats waar ze in feite sowieso recht op hebben.

Ik sluit mij aan bij de vragen van mijn collega's. Laten wij uitermate waakzaam blijven, zodat wij van onze kinderen in het Nederlandstalig onderwijs geen tweederangsburgers blijven maken voor de rest van hun leven.

Mevrouw Liesbet Dhaene (N-VA): Vlaamse kinderen zijn tweederangsburgers.

De heer Bruno De Lille (Groen): Dat is niet waar.

Collegevoorzitter Guy Vanhengel: Op 7 september 2018 mocht ik vernemen dat de Vlaamse Regering een politiek akkoord bereikt had over het, nog in het parlement goed te keuren, Vlaams inschrijvingsdecreet. Op 14 december 2018 vernam ik dan ook dat de Cocof een belangenconflict, tegen dat Vlaams inschrijvingsdecreet, had ingediend. Zoals ik eerder reeds in de Raad heb toegelicht, is de VGC geen protagonist in dit verhaal. Gezien de VGC niet bevoegd is voor het inschrijvingsrecht komt er dan ook geen reactie uit het College, al engageert zij zich al vele jaren voor het opzetten en financieren van het digitale aanmeldings- en inschrijvingssysteem ten dienste van de Brusselse kinderen en hun ouders. Ondanks de zeer korte voorbereidingstijd is de huidige aanmeldings- en inschrijvingsprocedure begin deze maand weer opnieuw foutloos van start kunnen gaan, zowel voor het basis als voor het secundair onderwijs.

Hierbij een woordje omtrent het belangenconflict. Onze Franstalige zusteroverheid verwondert mij, gezien de voorgeschiedenis van het Vlaams inschrijvingsrecht, niet. De vorige en bestaande regelingen inzake de inschrijving van kinderen in de scholen van de Vlaamse Gemeenschap werden immers reeds verschillende keren door de Raad van State, afdeling Wetgeving in het Grondwettelijk Hof getoetst. Dit gebeurde in 2002, 2009, 2011 en 2012. Het arrest 7/2012 van het Grondwettelijk Hof van 9 juli 2012 bevat bijvoorbeeld volgende passage:

“Gelet op het feit dat in het tweetalige gebied Brussel Hoofdstad schoolplichtige kinderen woonachtig zijn waarvan de ouders noch het Nederlands, noch het Frans als thuistaal hebben, dient het lokaal overlegplatform er ook over te waken dat dit percentage (en dan verwees het Grondwettelijk Hof naar het voorrangpercentage thuistaal Nederlands) niet op een zodanig hoog niveau te bepalen wordt dat de scholen die afhangen van de Vlaamse Gemeenschap niet zouden zijn gehouden een billijk deel van die kinderen op te vangen.”

In haar advies van 12 december 2018 bouwt de Raad van State hierop verder:

“Aangenomen dat wat voor de lokale overlegplatformen geldt ook geldt voor de decreetgever, mag het voorrangpercentage bovendien niet op een zodanig hoog niveau worden bepaald dat de scholen die afhangen van de Vlaamse Gemeenschap niet zouden zijn gehouden een

billijk deel van de kinderen, die niet het Nederlands of het Frans als thuistaal hebben, op te vangen.”

Op basis van deze elementen heeft de Cocof beslist een belangenconflict in te roepen, aangezien volgens haar de nieuwe Vlaamse inschrijvingsregels de rechten van Brusselse kinderen en hun ouders kunnen schaden. De Cocof oefent dus hier eenvoudigweg haar rechten uit. Sindsdien loopt de bijzondere overlegprocedure, waarbij eerst de zogenaamde afkoelingsperiode ingaat, waarin informeel overleg plaatsvindt. Aangezien er geen oplossing werd gevonden, is het dossier enkele dagen geleden overgemaakt aan de Senaat.

Het uitstel van het nieuwe inschrijvingsrecht wordt in de media opgevoerd als een terugkeer naar de kampeertoestanden in Vlaanderen door de schuld van de Cocof. Laten we te goeder trouw zijn: dit is niet juist. Ook onder het huidige inschrijvingsrecht kunnen scholen samen een aanmeldings- en inschrijvingsprocedure opzetten om kamperen te vermijden. De Vlaamse Gemeenschap trekt daar nu overigens middelen voor uit, wat ze tot nu toe nooit gedaan heeft. Wij hier in Brussel deden dat al met de VGC om de LOP's te helpen, maar in Vlaanderen bestond zoiets niet. Nu is dat evenwel verplicht, in tegenstelling tot het nieuwe geplande inschrijvingsrecht.

In de pers kon ik bijvoorbeeld lezen dat in Antwerpen alle secundaire scholen voor het eerst instappen in een elektronisch aanmeldingssysteem. Dat hadden ze vroeger ook al kunnen doen! Wij hebben dat trouwens allang gedaan: wat dat betreft, was er bij ons in Brussel dus geen probleem.

De Vlaamse Gemeenschap noch de VGC beschikt over betrouwbare cijfers over het precieze aandeel leerlingen in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel van wie de ouders noch Nederlands, noch Frans spreken. Als ze een leerling inschrijven, informeren de Nederlandstalige scholen in Brussel wél naar hun thuistaal: homogeen Nederlandstalig, heterogeen Nederlandstalig, homogeen of heterogeen Franstalig dan wel anderstalig. Deze bevraging is evenwel zeer subjectief, onvolledig en ze geeft geen evoluties weer. Ooit heb ik me laten vertellen, en ik geef het u mee voor wat het waard is, dat als we dezelfde methodologie zouden aanhouden als in Vlaanderen – je bent Nederlandstalig als een van je ouders een Nederlandstalig diploma heeft, en mutatis mutandis voor de Franstaligen – dan zou blijken dat 30% van de kinderen die in Brussel naar school gaan, Nederlands- noch Franstalig is. Dat is een enorm hoog percentage.

De heer Johan Van den Driessche (N-VA): Hoeveel van die kinderen zitten in het Nederlandstalig onderwijs?

Collegelid Guy Vanhengel: Dat zou ik op basis van onze tellingen kunnen uitsplitsen, maar ik heb de cijfers niet bij de hand.

Mevrouw Liesbet Dhaene (N-VA): Kunt u ons de cijfers doorsturen?

Collegelid Guy Vanhengel: U kunt de cijfers terugvinden op de website van het Nederlandstalig onderwijs: daar ziet u alle tabellen. De gegevens zijn openbaar.

De heer Dominiek Lootens-Stael (Vlaams Belang): Als we dit in acht nemen, kunnen we niet betwisten dat wij als Vlaamse Gemeenschap onze plicht vervullen.

Collegelid Guy Vanhengel: Dat klopt, maar het gaat er niet zozeer om of beide Gemeenschappen hun plicht vervullen; het gaat er wél om dat door het optrekken van de voorrangsregel, in sommige scholen de drempel zo hoog wordt dat die scholen aan de verplichting ontsnappen.

(Commentaar van de heer Lootens-Stael)

Collegelid Guy Vanhengel: Iedereen mag kiezen, maar dan moet er voor iedereen ook een keuze zijn.

De heer Bruno De Lille (Groen): De anderstaligen zitten net als de Nederlandstaligen in het lotingsstelsel. Het is niet zo dat de anderstaligen kunnen zeggen: “Ik wil die school, en die school zal ik ook toegewezen krijgen.”

Collegelid Guy Vanhengel: In de bevraging worden Frans- en anderstalig in een categorie ondergebracht. In feite zouden we dat moeten uitsplitsen. Daarover moeten we eens nadenken.

De heer Johan Van den Driessche (N-VA): Dat betekent ook dat er geen echt objectieve gegevens over bestaan. De Raad van State kan oordelen dat hier een probleem is.

Collegelid Guy Vanhengel: Zo is het niet moeilijk. Als je de voorrang optrekt tot bijna 90%, kun je gemakkelijk om het even wat beweren.

De heer Johan Van den Driessche (N-VA): We hebben het hier niet over 90%, we hebben het over het gemiddelde, en dat is 85%.

De heer Bruno De Lille (Groen): Het gaat over 65 plus 15%. Daarmee zitten we aan 80%.

Mevrouw Liesbet Dhaene (N-VA): De voorrang is ook niet gebaseerd op thuistaal Nederlands of Frans. De voorrang is wel gebaseerd op het feit of een ouder een bepaald niveau Nederlands haalt. Binnen de voorrangsgroepen zijn er dus ook heel veel anderstalige gezinnen.

Collegelid Guy Vanhengel: Dat is mogelijk. Het geeft maar aan dat in een kosmopolitisch geheel als het onze, waar alle talen door elkaar worden gebruikt...

Mevrouw Liesbet Dhaene (N-VA): Gaat u alstublieft niet de weg op die minister Pascal Smet bewandelde met de IRIS-ziekenhuizen.

Collegelid Guy Vanhengel: Dat doe ik niet, maar het is een feit dat het moeilijk wordt om de tweedeling die ons land beheerst, aan te houden. *(Samenspraak)*

Mevrouw Liesbet Dhaene (N-VA): Ik herhaal: het Nederlandstalig onderwijs ontvangt meer dan 90% Frans- en anderstalige leerlingen in Brussel. Slechts 8 à 9% van de kinderen spreekt thuis nog Nederlands als moedertaal. Hoe komt dat? Omdat minder dan 8% van wie in het Franstalig onderwijs afstudeert, Nederlands spreekt. Precies daarom wil iedereen naar het Nederlandstalig onderwijs: daar worden kinderen tweetalig. Het is dus het falen van de Franse Gemeenschap dat ervoor zorgt dat er in het Nederlandstalig onderwijs nog maar 8 à 9% Vlaamse moedertaalsprekers zitten.

Om een en ander te kaderen: je hoort altijd dat het Nederlandstalig onderwijs voor meer Nederlands in Brussel zorgt. Ik neem er de taalbarometer weer bij. Ondanks alle inspanningen daalt de kennis van het Nederlands in Brussel door het falen van het Franstalig onderwijs. En dan heb je de Vlaamse partijen Open Vld, sp.a en Groen die naar die 8 à 9% kinderen kijken en zeggen: “Wij vinden niet dat jij het recht hebt om naar de Brusselse Nederlandstalige school van jouw keuze te gaan, want daardoor worden de anderen gediscrimineerd. Daarom willen we de voorrangregel afschaffen. Vanaf nu hebben alle kinderen voorrang. Vanaf nu zijn alle kinderen Nederlandstalig.” Als Open Vld, sp.a en Groen hun zin krijgen, hebben die 8 à 9% kinderen niet langer voorrang, maar zelfs dat willen ze niet duidelijk aan de Brusselaars zeggen. (*Protest op de banken van Open Vld, Groen en sp.a*)

Ze willen de voorrangregel afschaffen omdat volgens hen elk kind in het Brussels Nederlandstalig onderwijs ‘Nederlandstalig’ is, en daar durven ze zelfs niet voor uit te komen. Ze steunen zelfs de Franse Gemeenschapscommissie, de Cocof, door te zeggen dat het normaal is dat die een belangenconflict indient. En ondertussen zijn er nog maar 8 à 9% moedertaalsprekers in het Brussels Nederlandstalig onderwijs.

De heer Dominiek Lootens-Stael (Vlaams Belang): Mijn enige vraag die nog onbeantwoord is gebleven, luidt: wanneer kan het nieuwe systeem, zoals voorgesteld in het Vlaams Parlement, in werking treden?

Collegelid Guy Vanhengel: Het plan ligt nu bij de Senaat, daarna gaat het naar het Overlegcomité, dat op zijn beurt hoogstwaarschijnlijk zal vaststellen dat er geen akkoord is. Vervolgens loopt de afkoelingsperiode af en kan het Vlaams Parlement eraan voortwerken. Resultaten zijn dus niet voor meteen.

Door snel een regeling te willen uitwerken over het elektronisch inschrijven, hebben ze volgens mij de fout gemaakt – zoals collega Jef Van Damme ook al aangaf – de twee aspecten aan elkaar te koppelen. Door beide in één decreet te gieten, heeft men het hele decreet gehypothekerd. Maar dat is een keuze die de Vlaamse meerderheid heeft gemaakt en waarbij één bepaalde partij gretig de gelegenheid te baat heeft genomen... (*Samenspraak*)

- Het incident is gesloten.

VRAGEN OM UITLEG (R.v.O., art. 59)

De voorzitter: Ik stel voor de vraag om uitleg van mevrouw Khadija Zamouri eerst te agenderen. (*Instemming*)

Nederlandstalige kindplaatsen in Brussel

Mevrouw Khadija Zamouri (Open Vld): U deelt ongetwijfeld mijn mening dat kinderopvang het welzijnsonderwerp bij uitstek van deze regeerperiode was. Zo heb ik het althans aanvoeld. Het is een thema dat leeft bij de raadsleden, en niet alleen bij ons. Ik ontmoet geregeld ouders die radeloos, soms zelfs hopeloos, op zoek zijn naar een plaats in de Nederlandstalige kinderopvang. Vaak zijn dat ouders die het niet breed hebben en hun kinderen alle kansen willen bieden om hen uit de vicieuze cirkel van armoede te halen.

Gelukkig redeneren die ouders op deze manier en zien ze het als een troef om hun kinderen vooruit te kunnen helpen in het leven.

Mijn fractie is zich bewust van de ware inhaalbeweging die u hebt gemaakt om het aantal kindplaatsen in de kwetsbaarste wijken op te trekken. Toch blijven die inspanningen tot ieders spijt ontoereikend om de stijgende vraag te dekken. Daarenboven halen we met de gecreëerde kindplaatsen nog steeds niet de 50%-norm die de Vlaamse Regering vooropstelt.

We beseffen dat u, met de beschikbare budgettaire middelen, alles uit de kast haalt om de nodige plaatsen te creëren. Samen met de Vlaamse overheid zullen we echter moeten proberen een tandje bij te steken om de vooropgestelde doelstellingen te halen.

In een gezamenlijk *BRUZZ*-interview met Vlaams minister Jo Vandeurzen in 2016 – een tijd geleden, maar nog altijd tijdens deze regeerperiode – gaf u aan dat we tegen 2020 de kaap van 8.000 kindplaatsen moeten halen. Het gaat hier om een totaal van bestaande én nieuwe plaatsen. Acht u die vooropstelling nog altijd realistisch, met het groeipad dat voorligt?

We naderen het eind van de regeerperiode. Welke plannen liggen er op tafel om het aantal kindplaatsen dit jaar nog te verhogen? Op welk niveau en in welke Brusselse wijken zullen de nieuwe plaatsen worden gecreëerd?

In de cartografie van professor Michel Vandenbroeck wordt aangeraden dat Kind&Gezin en zijn Franstalige tegenhanger ONE met elkaar overleggen om tot eenvormige normen te komen inzake *omringingsgraad* en ouderbijdrage. Hebben de twee instanties met elkaar overlegd? Zijn ze tot een vergelijk gekomen? Zo ja, hoe ziet dat eruit?

De heer Arnaud Verstraete (Groen): Op twee punten wil ik mevrouw Zamouri volmondig bijtreden. Ten eerste was en is kinderopvang inderdaad een van de belangrijkste en grootste uitdagingen op het vlak van Welzijn voor de VGC. Bovendien is en blijft het een van de krachtigste methoden om kinderen gelijke kansen te bieden in Brussel en om de armoedespiraal die zoveel Brusselse kinderen treft, te doorbreken.

Ten tweede is men er helaas niet in geslaagd de doelstellingen te halen. De cijfers van Kind&Gezin spreken voor zich: eind 2014 waren er 6.975 plaatsen in de Nederlandstalige kinderopvang; de laatste cijfers, van het derde kwartaal van 2018, spreken van 7.002 plaatsen. Er is dus een netto toename van 27 kinderopvangplaatsen over de hele periode.

Als je rekening houdt met de cijfers over 2014 die tot een paar jaar geleden op de website van Kind&Gezin stonden, zou dat een daling zijn. Die cijfers zijn vreemd genoeg veranderd. Ik ben benieuwd te weten wat daarvoor de reden is. Om het definitieve bilan van het College te maken, zouden we de cijfers tot eind 2019 moeten bekijken. Pas dan kunnen we echt de effecten van het beleid zien.

Er zijn dus in deze periode in totaal 27 plaatsen bijgekomen. Volgens de cartografie moesten er 1.200 meer zijn tegen 2020. Dat moet de inspiratie zijn geweest voor collegelid Bianca Debaets en Vlaams minister Jo Vandeurzen om te zeggen dat zij voor 8.000 zouden gaan. Dat betekent een toename van ongeveer 1.000 tegen 2020. Dat lijkt nu helemaal uitgesloten.

Ik geef hierbij 2 belangrijke nuances. Er is een verschuiving geweest van niet-inkomenstarief (IKT) naar IKT. Er zijn 681 meer betaalbare kinderopvangplaatsen. Dat is wel een positieve

zaak, een verdienste van dit College. Er was ook een verstrenging van de taalregels, waardoor een aantal kinderopvangplaatsen naar ONE zijn gegaan. Het is mij niet duidelijk hoeveel dat er zijn. Misschien verklaart dat waarom de cijfers van 2014 werden aangepast.

Mevrouw Debaets, hebt u recentere cijfers? Wat is de prognose met betrekking tot het aantal plaatsen dat klaar zal zijn in 2019 in die twee categorieën?

Moet inderdaad de vaststelling worden bevestigd dat noch de inspanningsdoelstelling van de 5 %-norm noch de resultaatsdoelstelling werden gehaald?

Er is wel een positieve verschuiving van niet-IKT- naar IKT-plaatsen. Moeten we niet vaststellen dat het op deze manier niet lukt, dat er iets nieuws nodig is, een Marshallplan zoals professor Vandenbroeck het voorstelt? Wat ons betreft, moet er op zijn minst een derde spoor worden gecreëerd: crèches ontwikkelen via de GGC. Wat is uw reactie daarop? Welke andere bijkomende initiatieven voorziet dit College samen met de Vlaamse Regering, om het tijdsalot te keren?

Collegelid Bianca Debaets: In deze laatste maanden van de legislatuur kan ik u melden dat alle capaciteitsuitbreidingsrondes van Kind&Gezin en de VGC – we hebben daarin nauw samengewerkt – succesvol zijn afgewerkt. Door de gezamenlijke inspanningen nam het aantal inkomens-gerelateerde plaatsen – want daar gaat het over, dat is de keuze van het beleid geweest – een indrukwekkende sprong. Voor mensen die graag goochelen met cijfers, geef ik ze graag nog eens mee. Het is misschien handig om ze op te schrijven. Als het geheugen ons parten speelt, is het handig om ze bij de hand te hebben.

De heer Arnaud Verstraete (Groen): Ze staan op de website van Kind&Gezin.

Collegelid Bianca Debaets: In 2014, toen het nieuwe Vlaamse decreet van start ging, waren er in Brussel 3.759 Nederlandstalige inkomensgerelateerde kindplaatsen. Vandaag is dat 4.752. Als binnen enkele maanden alle goedgekeurde plaatsen zullen gerealiseerd zijn – soms hebben ze een paar weken of maanden tijd nodig om effectief van start te gaan – zitten we op 4.774. Rekenen is nooit mijn sterkste vak geweest, maar ik kan het toch voldoende om te weten dat het om een kleine 1.000 extra plaatsen gaat in de inkomensgerelateerde opvang.

Mijnheer Verstraete, u verwijst graag naar de cartografie en u pakt er graag mee uit – en dat doe ik ook, maar ik doe ook méér: ik heb mijn beleid erop gebaseerd. We hebben die cartografie niet zomaar besteld, om nadien te zeggen dat het een mooi boek is dat we in onze bibliotheek plaatsen. In die cartografie dus werd heel duidelijk aangeraden om in te zetten op de inkomensgerelateerde plaatsen. Dat was echt een impuls voor ons beleid. Dat is nogal evident in een hoofdstad waar heel wat mensen het niet zo breed hebben.

Mijnheer Verstraete, u kent toch de cijfers over het aantal mensen die in kansarmoede leven of die flirten met de kansarmoededrempel? We moeten niet op het vrije tarief inzetten maar op het inkomens-gerelateerde tarief. Ik dacht dat we het daarover eens waren. Ik zie mevrouw Goeman en de andere collega's knikken. Als u daarop een andere visie hebt, hoor ik het graag, maar dat is in elk geval de keuze die het beleid heeft gemaakt om de heel eenvoudige reden dat heel wat mensen die vrije tarieven niet konden betalen. Daar is ook geen vraag naar. Mevrouw Brigitte Grouwels weet maar al te goed dat we duizenden extra plaatsen kunnen creëren op trap 0. Dat kost ons niets. Dan kan ik zeggen dat er twee- of drieduizend plaatsen

zijn bijgekomen. Maar waarvoor? Ik zou dat kunnen. Mijnheer Verstraete, zou u daar tevreden mee zijn?

De heer Arnaud Verstraete (Groen): Ik zou tevreden zijn indien er zoveel plaatsen zouden gecreëerd zijn als er nodig zijn. De cartografie heeft het over 4.000 bijkomende IKT-plaatsen.

Collegelid Bianca Debaets: We hebben de keuze gemaakt om dat andere spoor te bewandelen, en we zijn daarin gesterkt door de cartografie.

Organisatoren zijn natuurlijk nog vrij om vrije plaatsen te maken. Mensen mogen van start gaan op trap 0 en trap 1. Ik ga hen niet tegenhouden. Een heel beperkte groep mensen in Brussel wil dat betalen. Ik geef daarover geen waardeoordeel. Als mensen een dergelijk initiatief willen nemen, dan mogen ze dat. Ik kan alleen maar vaststellen dat er weinig vraag naar is. Het staat organisatoren vrij om daarmee te starten maar evengoed om daarmee te stoppen.

Mijnheer Verstraete, uw vraag bevatte ook een aantal correcte zaken, moet ik toegeven. Er zijn de verstrengde taalvereisten. Ook daar sta ik achter. Ik heb mij er, samen met een aantal collega's, mateloos aan gestoord dat aan heel wat gevels van kinderdagverblijven borden hingen van Kind&Gezin terwijl niemand daar het Nederlands machtig was. Ik zal dat blijven verdedigen. Als je dat etiket hebt, verwachten de mensen dat er voldoende Nederlands-sprekenden zijn. U kent ook dat Vlaams decreet. Die plaatsen zijn niet in rook opgegaan, maar heel wat kinderdagverblijven hebben gekozen voor dat traject. Ze hebben een intense taalbegeleiding gekregen. We hebben hun ook respijt gegeven. Een aantal kinderdagverblijven is daar succesvol in gelukt. Een paar zijn gestopt. De facto Franstalige kinderdagverblijven stapten over naar ONE, waar ze op hun plaats zitten. Ik zie u knikken. Er waren er ook in uw gemeente die zijn overgegaan naar ONE.

Mijnheer Verstraete, u baseert zich op die cijfertjes. Ja, dan lijkt het erop dat ze allemaal weg zijn en dat wij onze doelstelling niet hebben gehaald. U bent een intelligent man, ik weet dat u diep vanbinnen niet gelooft wat u vertelt en dat u maar al te goed weet dat die plaatsen zijn overgegaan naar ONE. Dat heeft voor een stuk te maken met de volatiliteit van de vraag.

Kind&Gezin heeft nog een aantal kleinere oproepen gedaan. Maar het is nogal evident dat dit op de trappen 0 en 1 geen groot effect zal hebben.

Op de vraag over de uitwisseling tussen Kind&Gezin en ONE kan ik niet meteen antwoorden. Dat is een interessante vraag voor de collega's in het Vlaams Parlement omdat Kind&Gezin wordt aangestuurd door de Vlaamse collega.

Mevrouw Khadija Zamouri (Open Vld): Mevrouw Debaets, het is juist dat er een accent werd geplaatst op de inkomensgerelateerde plaatsen. Dat was de inzet. Daar bent u voor gegaan. Ik vind 1.000 extra kindplaatsen zeer goed. We weten dat we er in Brussel meer nodig hebben. Het Brussels hoofdstedelijk gewest heeft een jonge bevolking. Ik vind dat niet slecht. Als we spreken over het ontsnappen aan de vicieuze cirkel van de armoede zijn niet alleen het Nederlandstalig onderwijs maar ook kwaliteitsvolle kinderdagverblijven zeer belangrijk. Al die criteria moeten worden samengenomen.

Men zegt dat er plaatsen zijn verdwenen. Maar u hebt uitgelegd dat ze naar ONE zijn gegaan. Anderen hebben ingezet op de kwaliteit. Ik ben tevreden met het antwoord. Alleen over de communicatie tussen Kind&Gezin en ONE blijft onduidelijkheid bestaan. U moet het misschien eens met uw collega over die communicatie hebben. Het zou fijn zijn om daarover wat extra informatie te krijgen.

De heer Arnaud Verstraete (Groen): Het is niet nodig te proberen er een karikatuur van te maken. Groen is akkoord met de strengere taalregels én met de nadruk op inkomensgerelateerde kinderopvang. Ik heb nooit iets anders gezegd en ik heb het ook nu herhaald in mijn betoog.

Ik heb gezegd dat de toename van het aantal IKT-plaatsen positief is, maar u geeft andere cijfers dan er op de website van Kind&Gezin staan. Dat doet er eigenlijk niet toe. Ik kijk naar de cartografie en naar de decretale doelstellingen: als je het totale aantal plaatsen bekijkt, blijkt dat er een tekort is van 1.200 plaatsen. Er zijn er slechts 27 bij gecreëerd. Als je enkel de inkomensgerelateerde plaatsen bekijkt, blijkt dat er een tekort is van 3.000 tot 4.000 plaatsen. Of er nu 681 of 1.000 extra plaatsen werden gecreëerd, doet er niet toe: de inspanningen schieten tekort. Het rapport van de taskforce bevestigt dat. De doelstellingen worden niet gehaald. Dat is de balans na jarenlang beleid, zowel in de Vlaamse Regering als in de VGC op het vlak van Welzijn, gevoerd door u en uw partij, mevrouw Debaets. Het is dus tijd om dat te herzien. We zijn blij met de vooruitgang, maar het is niet voldoende.

Collegelid Bianca Debaets: Weet u wat de balans is, mijnheer Verstraete? Dat dit de grootste capaciteitsuitbreiding ooit is sinds het ontstaan van de VGC. Dát is de juiste balans.

De heer Arnaud Verstraete (Groen): Dat kan zijn. Er wordt vergeleken met vorige balansen van ministers van dezelfde partij. Maar uw doelstellingen worden niet gehaald. Er wordt geen antwoord geboden op de behoeften van de Brusselaars.

- Het incident is gesloten.

Het optimaliseren van het doelpubliek van de VGC

De heer Paul Delva (CD&V): We weten dat er in de Nederlandstalige scholen in Brussel enorm veel kinderen zijn van anderstalige gezinnen. De ouders van die kinderen hebben al een positieve keuze gemaakt richting Vlaamse Gemeenschap. Zij hebben een open houding ten aanzien van de Nederlandstaligen in het Brussels hoofdstedelijk gewest. Die kinderen komen via de Vlaamse scholen in contact met de Vlaamse bibliotheken en met de Vlaamse gemeenschapscentra. Ze leren heel dat circuit kennen en voelen zich daar welkom.

Ik vraag mij al een hele tijd af of het niet nuttig zou zijn om de ouders in die tienduizenden gezinnen waar de voertaal thuis niet het Nederlands is, op een veel proactievere manier te bereiken vanuit de VGC. De VGC richt zich op alle Brusselaars, in eerste instantie op de Brusselaars die het Nederlands thuis als voertaal hebben. Wij moeten daar uitbreken. De ouders van die duizenden kinderen vormen echt wel een publiek dat geïnteresseerd is in wat wij allemaal doen in de gemeenschapscentra, de bibliotheken enzovoort.

Ik merk dat een aantal gemeenschapscentra daar al sterk mee bezig is en dat de ouders ook meedraaien in de werking van die centra. Dat is zeker niet het geval bij alle

gemeenschapscentra of bij alle bibliotheken. Het hangt een beetje af van gemeente tot gemeente of ze het nieuwe interessante doelpubliek al dan niet bereiken.

Deelt u mijn mening dat het voor de VGC zinvol kan zijn om in contact te komen met de ouders van al die kinderen die in de Nederlandstalige scholen les volgen? Zo ja, is het nuttig om de *best practices* te verzamelen van de bibliotheken, van de scholen en van de muziekaacademies en te zien hoe ze omgaan met de anderstalige ouders en hoe ze die proberen te betrekken bij de werking? Is het nuttig om die te verzamelen?

Welke initiatieven kan de VGC nemen voor het nieuwe doelpubliek? Ik hoop dat die mensen echt wel interesse hebben voor het fantastische aanbod van de gemeenschapscentra, van de Brede Scholen en van de bibliotheken.

De heer Johan Van den Driessche (N-VA): Ik sluit me graag aan bij de uitstekende vraag van de heer Paul Delva. Ik heb de voorbije jaren vastgesteld dat de VGC een beetje te veel in verspreide slagorde naar de gebruikers van de Nederlandstalige infrastructuur in Brussel gaat. Het zou goed zijn om dat meer strategisch te bekijken. Met strategisch bedoel ik dat je de contacten van de ene plaats, ook kunt inzetten op andere plaatsen, waar het ook in het voordeel van de betrokkenen is dat ze contact krijgen met de infrastructuur en het aanbod. Dat gebeurt eigenlijk weinig of niet. Dat gaat een beetje in tegen het voeren van een efficiënt beleid en tegen de principes van de klassieke marketing. Als je een bepaald doelpubliek hebt en je hebt een ander aanbod waarvoor dat doelpubliek interesse kan hebben, dan kan je dat ook voor dat andere aanbod warm maken. Uw antwoord ter zake interesseert me enorm.

Mevrouw Annemie Maes (Groen): Ik verwijs naar een studiebezoek dat collegelid Pascal Smet een tijd geleden heeft georganiseerd naar Zurich. Cultuur- en gemeenschapscentra, bibliotheken en onderwijs werkten daar met specifieke doelgroepen en op verschillende manieren, onder meer op het vlak van taal en van communicatietools, om de mensen te betrekken die gebruikmaakten van een bepaalde voorziening ook nog verder te laten doorstromen naar andere voorzieningen. Ik vond dat toen heel inspirerend. Dat studiebezoek vond tien jaar geleden plaats.

De heer Paul Delva (CD&V): Dat was in 2006.

Mevrouw Annemie Maes (Groen): Het is dus al meer dan 10 jaar geleden. De heer Paul Delva was daar toen ook aanwezig.

Er bestaan goede voorbeelden. Die zijn er natuurlijk ook in Brussel. Het zou goed zijn om af en toe een tandje bij te steken. Alles wat je investeert in die jonge mensen, is natuurlijk goed voor het beleid van de VGC.

Collegelid Pascal Smet: Uw vraag is terecht. De Entiteit Gemeenschapscentra is zich daar terdege van bewust. Toen de nieuwe entiteitsverantwoordelijke werd aangeduid, heeft hij als een van zijn eerste doelstellingen gesteld dat de diversiteit in de gemeenschapscentra mogelijk moet zijn en dat mensen kunnen worden aangesproken. Voor hem is dat een natuurlijke reflex. Het is natuurlijk niet altijd gemakkelijk.

Ik geef eerst een overzicht van de activiteiten. Binnen de gemeenschapscentra kunnen anderstaligen Nederlands leren of oefenen. Daarnaast programmeren gemeenschapscentra

niet-talige activiteiten en promoten ze activiteiten, vooral de cursussen ‘taaliconen’ die aangeven welk niveau Nederlands deelnemers nodig hebben om te kunnen meedoen.

De gemeenschapscentra staan ook open voor andere talen en gebruiken die ook om aan gemeenschapsvorming te kunnen doen én om anderstaligen toe te leiden naar het Nederlands. Zo huisvesten 21 van de 22 gemeenschapscentra de lessen Nederlands van CVO's. Die centra zetten actief in op het betrekken van de cursisten Nederlands bij de werking van het gemeenschapscentrum. Zo worden CVO-klassen of groepen ouders van scholen uitgenodigd schoolvoorstellingen bij te wonen. Daardoor ervaren anderstalige ouders zelf wat een gemeenschapscentrum aanbiedt tijdens de schooluren. Gemeenschapscentra programmeren ook theaterproducties specifiek voor anderstaligen.

De gemeenschapscentra bieden uiteenlopende oefenkansen Nederlands: de Babbelut-conversatietafels door het Huis van het Nederlands in zes gemeenschapscentra en de eigen conversatiegroepen zoals ‘Babbel & acteer’, ‘Babbel & kook’... in Nohva, Essegem, Op-Weule en De Zeyp.

Ook via de wekelijkse kinderactiviteiten op woensdag en zaterdag worden anderstalige ouders actief betrokken. Zo brengt De Kriekelaar maandelijks anderstalige moeders bijeen.

De Brusselse Nederlandstalige bibliotheken organiseren verschillende leesbevorderingsprojecten waarbij anderstalige families betrokken worden. De VGC initieert of ondersteunt de volgende projecten: de voorleesprojecten de Boekenbende aan Huis, de Boekenbende op School en Boekenbende Xtra. Verder is er Boekstart, een initiatief van Iedereen Leest, dat zich richt naar alle kersverse ouders en hun piepjonge kinderen. Ouders van een baby van 6 maanden krijgen een babypakket. Daarin zit een knisperboek en een brochure met informatie over voorlezen en over de bibliotheek. Als de kinderen 15 maanden oud zijn, krijgen de ouders een uitnodiging om in hun lokale bibliotheek een peutertas op te halen met 2 boeken en een brochure vol informatie en tips. Dat alles wordt verdeeld vanuit de bibliotheken via de consultatiebureaus en de kinderdagverblijven. Er zijn meertalige brochures in 13 talen en aangepaste informatie om het aanbod duidelijk te maken voor anderstalige ouders.

Brussels Reads Aloud is de Brusselse voorleesweek die het meertalige Brusselse publiek op meertalige voorleessessies trakteert. Er zijn in de bibliotheken ook anderstalige collecties voor zowel jeugd als volwassenen.

Welke initiatieven neemt de VGC al? De VGC subsidieert het Huis van het Nederlands om de gemeenschapscentra te begeleiden voor een eigen taalbeleid. De begeleide gemeenschapscentra gaan bewuster om met het Nederlands en met andere talen, waarbij taal wordt gehanteerd als een middel tot gemeenschapsvorming, en niet als een voorwaarde of een doel.

De VGC initieert en ondersteunt bovenvermelde bibliotheekprojecten inhoudelijk en financieel. Ze blijft zoeken naar methodieken en inzichten om de bibliotheken hierin te ondersteunen. Het Erasmus+-project ‘Open the Door for Reading’ is het Europees leesbevorderingsproject van de VGC en de Brusselse bibliotheken, samen met Bristol, Turku, Milaan en Gothenburg. De doelstelling is leesbevordering met en voor kansengroepen, inclusief anderstaligen, over sectoren heen.

Het Onderwijscentrum Brussel, de Entiteit Gezin van de VGC en Brusselleer werken samen aan een handleiding waarin ervaringen en *good practices* gedeeld worden met professionelen

uit de cultuur-, onderwijs- en welzijnssector. In mei 2019 vindt in Brussel een zogenaamd *multiplier event* in dit kader plaats, waarbij Brussel als gaststad fungeert voor de andere steden.

Ook via bijvoorbeeld sportkampen bereiken we anderstalige ouders. Gedeelde huisvesting zoals in Comenius, maakt onderlinge doorverwijzing – in dit geval tussen sport-bib-gemeenschapscentrum-jeugdwerk – mogelijk. Ook Stadskriebels wordt gebruikt om andere activiteiten te belichten.

Iedereen is het erover eens dat het niet voldoende is. Er zijn nog bijkomende inspanningen nodig. Er moet een evenwicht worden gevonden. Een gemeenschapscentrum moet nestwarmte blijven geven aan de klassieke Nederlandstalige Brusselaar, maar ook de nieuwe Brusselaars moeten hun plek vinden. De directie van de Entiteit Gemeenschapscentra heeft daar aandacht voor. Het is niet eenvoudig om op lokaal niveau met de vzw's samen te werken. Ook daar zijn er soms wat spanningen. Het gaat de goede richting uit, maar er is nog veel werk.

De heer Paul Delva (CD&V): Uw antwoord bestaat uit 2 delen. In het begin hebt u uitgelegd wat u allemaal doet voor de anderstaligen in deze stad via de gemeenschapscentra en via de bibliotheken. U richt zich ook op een meer divers publiek dat de gemeenschapscentra en ook de andere VGC-diensten bezoekt. Dat is interessant. Ik denk dat er op dat vlak al veel gebeurt.

Het 2de deel van uw antwoord sluit wat dichter aan bij mijn vraagstelling, namelijk hoe de VGC ervoor kan zorgen dat de onderlinge doorverwijzing tussen die actoren, met als belangrijkste actor de school, kan verbeteren. Hoe kan ze ervoor zorgen dat het fantastische aanbod van de bibliotheken en van de gemeenschapscentra misschien via de scholen veel bekender wordt bij de anderstalige ouders?

Collegelid Pascal Smet: Dat is een van de redenen waarom de functie van de bredeschoolcoördinator in het leven is geroepen. Het is zijn of haar taak om die connectie te maken.

De heer Paul Delva (CD&V): De bredeschoolcoördinatoren leveren goed werk, maar niet alles mag op hun schouders terecht komen. Dat moet ruimer worden bekeken. Momenteel laat de VGC nog kansen liggen. Er is een groot draagvlak. Het is niet eenvoudig, maar de VGC mag daar in de komende jaren de nadruk op leggen. Momenteel bereikt ze een bepaald mogelijk geïnteresseerd doelpubliek niet. Dat heeft te maken met de samenwerking tussen de verschillende lokale Vlaamse actoren.

De heer Johan Van den Driessche (N-VA): Het is een goede zaak dat er op dat vlak al veel gebeurt. Ik heb de indruk dat alles organisch is gegroeid. Dat is normaal. Ik mis een plan waarbij elke inwoner die in contact komt met een van de aanbodverleners, op zijn of haar beurt in contact wordt gebracht met het hele gamma. Ik volg de heer Delva. Het is mogelijk dat er wettelijke beperkingen zijn, maar ik vind dat de VGC veel meer gebruik moet maken van de onderwijsdatabank om de kinderen en hun ouders in contact te brengen met het volledige aanbod en hen te stimuleren er gebruik van te maken.

Collegelid Pascal Smet: Ik ben het eens met de opmerkingen. Ik neem die zeker mee in de beleidsvoorbereiding voor het volgende College.

- *Het incident is gesloten.*
- *De vergadering wordt om 12.11 uur gesloten.*
- *De Raad gaat tot nadere bijeenroeping uiteen.*

BIJLAGEN**Commissievergadering - verslagen**

Commissie voor Onderwijs en Vorming van 23 januari 2019

Interpellatie en vragen om uitleg

INTEGRAAL VERSLAG

– Stuk 727 (2018-2019) – Nr. 1

*Commissie voor Algemene Zaken, Financiën, Begroting en Media
van 5 februari 2019*

Interpellatie

INTEGRAAL VERSLAG

– Stuk 728 (2018-2019) – Nr. 1

TREFWOORDENREGISTER

Aangekondigde Nederlandstalige gemeentescholen in bepaalde Brusselse gemeenten, blz.16

Belangenconflict van de Cocof tegen het nieuwe inschrijvingsdecreet, blz.21

Interpellaties

- zie** - Vierde taalbarometer en de dalende kennis van het Nederlands in Brussel
- Aangekondigde Nederlandstalige gemeentescholen in bepaalde Brusselse gemeenten

Nederlandstalige kindplaatsen in Brussel, blz.28

Optimaliseren van het doelpubliek van de VGC, blz.32

Samengevoegde vragen om uitleg

- zie** - Belangenconflict van de Cocof tegen het nieuwe inschrijvingsdecreet

Vierde taalbarometer en de dalende kennis van het Nederlands in Brussel, blz.3

Vragen om uitleg

- zie** - Optimaliseren van het doelpubliek van de VGC
- Nederlandstalige kindplaatsen in Brussel